

על פי התורה אשר יורוך

Yorucha

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

קובץ מראי מקומות עומקא דדינא

הלכות שלוחין

AGENCY & POWER OF ATTORNEY

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

PREPARED BY

Rav Boruch Meir Levin and Rav Yosef Dovid Josilowsky

Dayanim at the Bais Havaad

Rav Dovid Grossman

Rosh Bais HaVaad

Rav Baruch Fried

Dayan and Yorucha Project Editor

Rabbi Chaim Belsky

Head of Yorucha Development

Rav Ariel Ovadia

Dayan and Editor

Rabbi Yaakov Tescher

Director of Torah Projects

A project of **BAIS HAVAAD**
HALACHA CENTER

1.888.485.VAAD(8223) | 732.232.1412

WWW.BAISHAVAAD.ORG/YORUCHA

YORUCHA@BAISHAVAAD.ORG

BAIS HAVAAD HALACHA CENTER

105 RIVER AVENUE, SUITE #301

LAKEWOOD, NJ 08701

501C3 TAX EIN# 26-3711474

BAIS HAVAAD DIVISIONS

Business
Halacha
Services

Bais Din
& Dispute
Resolution

Zichron
Gershon Kollel
for Dayanus

Medical
Halacha
Center

Kehilla &
Bais Din Primacy
Initiative

Halachic Awareness
& Education

תוכן הענינים

חלק א' – כללי שליחות

- 8 שלוחו של אדם כמותו
- 15 ביטול שליחות
- 18 שליח שקנה לעצמו
- 21 קנה לעצמו במעות המשלח

חלק ב' – שליח ששינה

- 32 לתקוני שדרתיך
- 37 לא גילה שהוא שליח
- 40 לא הודיע שם המשלח
- 45 בין לתיקון בין לעיוות

חלק ג' – שליח שקיבל הוספה

- 54 חילוק בין דבר קצוב לדבר שאינו קצוב
- 58 הלכה כרש"י או הר"ף
- 66 הוספה בטעות
- 70 גרם ניכוי בעד משלח

חלק ד' – משלח שמת או נשתטה

- 76 שלח גט ומת או נשתטה
- 81 מת או נשתטה משלח בדיני ממונות
- 87 גדר "כמותו" גבי שליח
- 92 הרשאה

YORUCHA CORPORATE SPONSORS:

לע"נ ר' אברהם נחמן ב"ר זאב וולפסון זצ"ל

In memory of
HARAV YOSEF GROSSMAN ZT"L
לע"נ הרב יוסף ישראל ב"ר משה גרוסמן זצ"ל

LOWINGER FAMILY
ר' מאיר משה בן בן ציון הלוי ז"ל • מינקא בת משה שמואל
ע"ה • ר' דוד בן ברוך בענדיט ז"ל • גאלדא בת משה דוד
ע"ה • ר' יונה בן יצחק ז"ל • מרים בת חיים ע"ה

**BARRY LEOVITS
& FAMILY**

לע"נ ישראל ליב בן מרדכי ז"ל,
ברכה לאה בת אריה לייב ע"ה

**MR. HOWARD
ZUCKERMAN Z"L**
ר' צבי יעקב בן פסח יהודה ז"ל
By his wife Mrs. Rosalyn Zuckerman

**ARYEH WEISS
& FAMILY**

**DINA DMALCHUSA &
MINHAG BMAMMON**

Dedication available

**MISHPITEI HAMAMMON &
HILCHOS GEZEL**

Dedication available

**GEZEL AKUM &
GENEIVAS DA'AS**

Dedication available

HALACHOS OF EMPLOYMENT

לע"נ ר' שלמה בן ר' אבידור משה ז"ל | האשה מלכה בת ר'
משה ע"ה | ר' יצחק יעקב בן ר' אליהו ז"ל | האשה רבקה בת
ר' גבריאל חיים ע"ה

Dedicated by Mr. & Mrs. Avigdor Fried

**HALACHIC DEALS
& DOCUMENTS**

Dedication available

**BUSINESS & EMPLOYMENT
ON CHOL HAMOED**

Dedication available

CORPORATE CHAMETZ

Dedication available

*Distribution sponsored by Reb Shimshon Bienstock
& Family*

*in honor of the Yorucha Chabura at the Kollel Los Angeles
and its Rosh Chabura - Rabbi Zalman Frager*

PARTNERSHIPS & CORPORATIONS

Dedication available

*Distribution sponsored by Mr. & Mrs. Meir Futersak
לכות רפואה שלמה לכל חולי ישראל*

INFRINGEMENT & COMPETITION

*Dedicated in memory of
Rav Yehuda Kelemer זצ"ל*

*Young Israel W. Hempstead Eitz Chayim Dogwood Park
Led by R' David Felt, Led by Rabbi Dov Greer
R' Aaron Gershonowitz*

COMMITMENTS & KINYANIM

Dedicated

לזכר ולע"נ ר' אברהם דוב ב"ר יצחק מנחם הכהן ווענגראו ז"ל
נפטר י"ב סיון תשמ"ה. הונצח ע"י משפחתו

ONAAH & MEKACH TAOS

Sponsored by

Frankel Rubin Klein, Attorneys at Law
Mayer S. Klein, Managing Partner
בע"ה. Solving serious business problems.

TZEDAKAH & MA'ASER I

*Dedicated by the Yorucha Chabura at
Khal Zichron Moshe Dov - Far Rockaway, NY
in honor of their Mara D'asra and Rosh Chabura
Rav Aaron Eliezer Stein Shlit"z
בכות ר' שמואל ברוך הייט ומשפחתו עמו"ש*

TZEDAKAH & MA'ASER II

Dedicated by the Yorucha Chabura at

**כולל
זכרון
שניאור
SHNEUR**
לע"נ ר' משה יוסף שניאור ז"ל
Monsey, NY

*in honor of their
Rosh Chabura
הרב מיכאל איללעס שליט"א*

**SHEMITAH
& PRUZBUL**

Dedicated

לע"נ ר' אברהם נחמן ב"ר זאב וולפסון זצ"ל

**LOANS, GUARANTORS,
& BANKRUPTCY**

*Dedicated by the Yorucha Chabura at
Lido Beach, NY in honor of their
Rosh Chaburah, Rabbi Yakov Lowinger*

RIBBIS FUNDAMENTALS

This volume has been sponsored by

STEINMETZ | LLC
ATTORNEYS AT LAW

*לע"נ ר' אברהם ברוך בן יעקב יצחק ז"ל
ולע"נ פריינדא נעמא בת ר' משה הרשק ע"ה*

RIBBIS IN COMMERCE

לע"נ ר' שלמה בן ר' אבידור משה ז"ל
האשה מלכה בת ר' משה ע"ה | ר' יצחק יעקב בן ר' אליהו ז"ל
האשה רבקה בת ר' גבריאל חיים ע"ה

Dedicated by Mr. and Mrs. Avigdor Fried

**PROFESSIONAL ADVICE AND
MALPRACTICE**

Dedication available

**BROKERAGE AND LASHON
HARAH IN BUSINESS**

Sponsored by Mordechai & Chaya Klein

One
REAL ESTATE
commercial & residential

**YICHUD AND
GENDER-RELATED ISSUES**

Dedication available

**AVODAH ZARAH AND ISSUREI
HANA'AH**

Dedication available

THE BAIS DIN PROCESS

ר' שמואל ברוך הייט
ומשפחתו עמו"ש
Far Rockaway, NY

PESHARA & ARKAOS

**THE
ROTHENBERG
LAW FIRM LLP**

SHABBOS & COMMERCE

Dedication available

ROTHENBERG
LAW FIRM LLP

Sugya Introduction

Concepts that will be discussed in this topic

THE HALACHIC CONCEPT OF AGENCY:

There is a familiar dictum “Shlucho Shel Adam K’moso”, a person’s agent is as himself and can effect all sorts of transactions on his behalf. The Torah restricts this privilege to agents who are similar to the principal, effectively excluding minors or non-Jews from the laws of agency. How an agent is appointed, and how his appointment can be canceled, is discussed in the first segment.

Also discussed there is the effect of an agent who disregards his agency and uses the opportunity to act for his own benefit. Are his actions recognized in Halacha, and are there any consequences for his treachery? An important distinction is made between an agent that used his own resources and one who used the resources of the principal.

IF THE AGENT PRODUCES AN UNEXPECTED PROFIT:

If an agent deviates from his intended objective, the consequences can be positive or negative. If they are positive, the question becomes whether he is entitled to a share in the profits. In some cases, he might expect to keep all the profits, especially if it came about through his own efforts or ingenuity. As we will learn, this is not usually the case. The principal will generally be entitled to at least half of the profits, and occasionally, all of them. Certainly, if the agent did not deviate and an unexpected profit was realized, the principal has at least partial rights to it. This opens the door to a broad range of queries, including rights to the tips given to workers, gifts

and samples granted to salespeople, and kickbacks offered to middlemen.

DEVIATIONS THAT CAUSE LOSS OR DAMAGE:

If the agent deviated and the consequences were negative, Halacha will usually hold the agent responsible. Although some Achronim limit this to cases where he deviated on purpose, most opinions extend it to all cases. There is an extensive discussion regarding when his actions are completely invalidated, or if the action remains in force and the agent must take personal responsibility to the principal. A primary factor is whether he identified himself as an agent of the principal to the other party. Otherwise, the other party had no reason to assume the action is dependent upon the wishes of another, and consequently cannot be expected to nullify the agreement upon the objections of the principal.

DEATH OR INCAPACITY OF THE PRINCIPAL:

Finally, we discuss the technical aspects of agency in cases where the principal dies or is incapacitated. This issues goes to the core of agency: to what extent does the agent “become the principal”? Can he continue to act in situations where the principal himself could no longer do that very same action? The primary sources to this question are found in the laws of divorce, and the Achronim grapple with the question of whether and how these can be applied to monetary matters. A final consideration is whether a written power of attorney can be effective even where agency cannot work.

BUSINESS HALACHA daily

BAIS HAVAAD HALACHA CENTER

QUESTIONS ON Shluchim

Below are some practical scenarios that will apply to the material

1

Can you send your ten-year-old son to buy something for you or have a twelve-year-old sell Esrogim for you? Could you then void the sale if you change your mind after the sale was made?

2

A vendor sells medical equipment to a nursing home through the official purchaser of the home. What happens if the nursing home administrator says that the purchaser did not follow his instructions and purchased the wrong model equipment. Could the nursing home void the sale and because the purchaser was not authorized for this purchase?

4

If someone wrote a power of attorney and is now incapacitated, can the appointee continue to act on their behalf?

3

Someone buys a product and finds it to be defective. When he goes back to the seller to return it, they tell him that they are not really the seller, rather they are just an agent for the manufacturer and just get paid a commission. And if he wants to return the item, he needs to contact the real seller, which is often impractical. Does this agent whom the customer dealt with indeed not have any responsibility for the purchase?

Join BHD and receive a 3-5 minute video post derived from the current Yorucha topic.

JOIN “BUSINESS HALACHA DAILY” TODAY!

For answers to these questions, and for more Q&A topics like these, visit baishavaad.org/daily
To sign up to the Business Halacha Daily WhatsApp group messages 732.232.1412

חלק א' כללי שליחות

תוכן הענינים

8 שלוחו של אדם כמותו
15 ביטול שליחות
18 שליח שקנה לעצמו
21 קנה לעצמו במעות המשלח

For the Halacha Shiur on General Rules of Agency, see pages 28-29

(א) לקמן מד. (ב) שם
קט. (ג) כחצות (ד) :
סנידנרין (ה) א: קוטס
ז: ז"ק נא. נדס יו.
פסחים עה. (ז) ז"ק
קוי. לעיל ו. יצמות קט.
כחצות עה. (ח) לקמן
פא: (י) לעיל (יז"ט).
(יא) כחצות לט: ק.
הרמונות פ"ד מ"ד כחצות
קא. חוספסא דהרמונות
פרק ה' ה"ב (ע"י)
(ט) חרומות פרק ד מ"ג.
ירושלמי חרומות
פ"ד ה"ג. (י) דלחצות
יצמות קיג:].

(א) רש"י ד"ה לא
עלתה צידו בשכרו אלא
רגזנותו כחש בשרו
לא: (ב) תוס' ד"ה אסור
וכו' טהגים לקדש. נ"ב
ע"ל סוף דף פא:

גמ' מל"ח שיבוטא. ע'
ע"ז דף ל"ט ע"א מל"ה
וסימנך: שם אסור
לאדם שיקדש את
האשה עד שיראנה.
ע' מהרש"א מ"א פ"א
צ"ג דף טז ע"א: תוס'
ד"ה האישי וכו' אב"י
בב' תיבות וכו'. ע'
באר שבע פ"א דאריות
ד"ה על פיהם:

(א) אֲשֶׁר־הָאִישׁ אֲשֶׁר
לֹא הָלַךְ בְּעֵצַת רָשָׁעִים
וּבְדֶרֶךְ חַטָּאִים לֹא עָמַד
וּבְמוֹשֵׁב לְצִיד לֹא יָשָׁב:
[תהלים א, א]

(ג) כִּי יָקַח אִישׁ אִשָּׁה
וּבָעֻלָּה וְהָיָה אִם לֹא
תִקְרָא חֵן בְּעֵינָיו כִּי
מֵצֵא בָּהּ עֲרֹת דָּבָר
וְכָתַב לָהּ כִּפּוּר בְּרִיתָהּ
וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשָׁלַחָהּ
מִבֵּיתוֹ: (וְהָרִסָּה כִּי, א וְלֹא־)

הַפְסֵק שְׂבָחוֹת הַבֵּא

יָמוֹת הָאִישׁ הָאַחֵרֹן
אֲשֶׁר לָקַחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה:
[דברים כד, ג]

הנהגות וציונים

ליתא בדפו"ס:

א. הביאה שלוש מקו

[illegible]

רגזנותא. כחש בשרו:
מליה פירקא

הוא עומד לנצח
הוא מוכרח ראש השנה
בארץ: **שיבועא**. דג:
ותתנה. וישנאה וואס:
הוא קיל און קעגן:
אסיפא. גילבר דירה
ליבט אסורא דודאי! לא
השנאנו אפי"ס שחראה פו
כל דמנה גודל דהו
ניחא לה: **כשרידי קטנה**
א. כלומר אשכנז
קטנה לא אקדיש: אפי"ס
זרעה. ואפי"ס אדמאי
לויכל פכל דהו ניחא לה
ה"מ כשרידי עמנה עושה
א"מ כשאר עמנה עושה
והראב"י תרין דה"מ
גדולה קטנה לא קטנה לא
ולדברוי קשיא אמאי דהו
שארמא כפולין מני גדולה
ככל דהו ניחא לה אלא
דאפי"ס כפרושא ש"מ
דאפי"ס גדולה כשאר
עושה לה ניחא לה:

מחרירך רישא. אס היס
סס ראש צממה למרוך
מחרכו הוץ צעלמו [שבת
קט.]. מלח שיבוטא.
גל [בבא קמא נה.]. (והחטא)
בעץ (לט). פירשו שורא עז
של ים. טוב ל'מיתב טון
דו. גופים שנים כל דהו
צעל [ניבמות קיח.]. משל
הדיוע הוא שנהנים

Gemara cites se

on his behalf. Be

אֵל (b) עֲלֵה בִידוֹ. בִּשְׂכָרוֹ אֵלָל כַּחַם בְּשָׂרוֹ בְּרִגְרוֹמֹתָיו לֹא נִשְׁתַּכֵּר לָנוֹס:
דָּוִד: נִדְּוֹר: שְׁנֵאמֹר וּבְמִשְׁעָב לְצִיִּים אֵל יֵשֶׁב. וְזֶה שֶׁאֵינוֹ בֹּאֵד מֵאֵלֹ
בְּמֵה יִתְעַסֵּק אִם לֹא בְלִנְנוֹת:
הִרְדֵּן עֲלֵד הָאִשָּׁה נִקְנִית

לא עלתה בידו אלא
במנעמים אותו מפני
במקרא ולא במשנה
הנאה ממנו שנאמר
יבש מושבו
הררי ויבש
הררי ויבש

מקדש את בתו כשהו
גמ' השתא בשלוחו
 רב ויסק מצוה בו יותר
 ספרא **מחרך** רישא
 איבא דאמרי בהא
 כרבי יהודה אמר
 עמר רב **האמר** לא
 עד שריאנה שמא
 ותתנגה עליו **ורחמנא**
 כמוך וכי אימור דרבי
 האשה מתקדשת ב
 בשלוחה מיקדשא בה
מצוה בה יותר מבשל
 מחרך רישא רבא מוסר
 איסורא לית בה כדרי
 למיכתב מן ד מלכא
 מקדש את בתו כשהו
 נערה אין כשהיא ק
ארב **דאמר** רב יהוחנן
 רבי אלעזר **אסור** לא
 כשהיא קמנה עד שת
 רוצה: שדחות מגול
השהא עושה שלח
 עושה שלח **ושלח** ו
 עושה שלח אשבת
 מגול **ובית** דילין
 שבו ישנו בעל ברת
 פתח

שליח ואלא הא דתנן ^והאומר לשלוחו צא תרו
הבית ואם אינו יודע דעת בעל הבית תורם בב

[illegible]

גוף שנים משצח אלמנה [כתובות צה.]. גוף שנים כלומר אשה צכל דהו נישא לה [בבא קמא קיא. צו אס עין יפה אחד מארצעים ואס עין רעה אחד מששים [כתובות צט.]. כפי שהשליח יודע

לֹא עֲלֵתָהּ בִּידוֹ אֶלֶּא רְגֻזוֹתָא וְלֵאדָם מִיב
מִמַּעֲיָמִים אוֹתוֹ מִפְּרִי מַעֲשֵׂיו וְכָל שְׂאִינֵי לֹא
בִּמְבַקְרָא וְלֹא בִּמְשֻׁנָּה וְלֹא בִּדְרֵךְ אֶרֶץ דּוֹר
הַנָּהָה מִמֶּנּוּ שְׂנֵאמֵר ⁸ וּבְמוֹשֵׁב לְצִידִים לֹא
יֵשֵׁב מוֹשֵׁבֹו מוֹשֵׁב לְצִידִים:

הָאִישׁ מִקֹּדֶשׁ בּוֹ וּבִשְׁלוּחוֹ הָאִשָּׁה
מִתְקַדֶּשֶׁת בּוֹ וּבִשְׁלוּחָהּ הָאִישׁ

ובשלוחו: ומוקדש את בתו כשהיא נערה ב ובשלוחו: **נב** השתא בשלוחו מוקדש בו מיבעיא אמר רב יוסף מצוה בו יותר מבשלוחו כי הא ^א דרב ^א ספרא ^א מתריך רישא רבא ^א מלח שיבטא איכא דאמרי בהא איסורא נמי אית בה כדבר יהודה אמר רב דאמר רב יהודה ^א האשה ^א רב ^א אמר לאדם שיקדש את האשה ^א עד שיראנה שמא יראה בה דבר מגונה ^א ותתנגה עליו ^א ורחמנא אמר ^א ואהבת לרעך ^א כבמוך וכי איתמר דרב יוסף אסיפא איתמר ^א האשה מתקדשת בה ובשלוחה השתא ^א בשלוחה מוקדשא בה מיבעיא אמר רב יוסף ^א מצוה בה יותר מבשלוחה כי הא דרב ספרא ^א איתמר במזרחי רישא רבא אמר מלח שיבטא אבל כהא ^א איסורא לית בה כדל ^א דאמר רל ^א מב ^א למיתב מן דו מלמיתב ארמלו: האיש ^א מוקדש את בתו כשהיא נערה: כשהיא ^א נערה אין כשהיא קטנה לא מסייע ליה ^א דרב ^א דאמר רב יהודה אמר רב ואיתמא ^א רבי אלעזר ^א אמר לאדם שיקדש את בתו ^א כשהיא קטנה עד שתגדל ותאמר כפלוגי אנו ^א רוצה: שלוחות מלך דתניא ^א ושלח מלמד ^א שהוא עושה שלוח ושלחה ^א מלמד שהשלח ^א עושה שלח ^א ושלח ושלחה ^א מלמד שהשלח ^א עושה שלח ^א אשכחן בגירושין בקידושין ^א וכו' דיליף מגירושין מה לגירושין ^א שכן ישנו בעל כרחא אמר קרא ^א ויצאה ^א ה יצאה משוי שלח אף הויה נמי משוי ^א לשלוחו צא תרום תורם כדעת בעל ^א הבית תורם כבינונית אחד מחומשים

ח פירשו ושלמה מצינו אחרון הוזה ליה למיכתב ונתן י
ושלם שלום ושלמה הוסיף ו' עוד מנולד ששליש עושן
יפה או עינו רעה ויש בתרומה שלש מדות לפי שלא
ש' להו א"ל לוי בינוית א' מן ההמשיש ונפקא ליה מ
כל מה שאתה אומר אחו' א' מתמשש וכמו שנתנינו מר
ורע מה שמשש ונפקא ליה מקרא דכמי' (שם) עושן
יש א' אחיז א' א' ק' נתנא שלמה האדפה עוליה
וה' עין יפה אחד מנו' נפקא ליה גמי מהאי קרא דכ
עיס וחומר שטורים דכלל חד וחד איכא שמוה דהיינו
דהיינו אחד מארבעים דהויא סאה וחצי לששים עושן

שמה צל דהו נחל לה [בבא קמא קיא.]. גופים שנים צעל ואשמו ואפילו אינו
זיס [כתובות צט.]. כפי שהשליח יודע דעת צעל הבית אש עינו יפה חורס אש

The Gemara cites several sources that one can authorize an agent to act on his behalf. Because an agent must be halachically similar to the principal, a non-Jew cannot be an agent for a Jew or vice versa.

הגמרא הביאה שלוש מקורות ששלוחו של אדם כמותו בכל מקום. עכו"ם אינו יכול להיות שליח.

מסורת הש"ס

9

הלכות שלוחין ושותפין

ענין אלו ההלכות לידע דין שלוחו של אדם ושותפו. ומשפטיהן במקחן וממכרן בהפסדן ושכרן:

^{[א]ועוד החכמה} וביאור כל הדינים האלו בפרקים אלו:

בסוף משנה

פ"א א האומר לשליח צא ומכור לי קרקע וכו'. ברש"י הא"ש מקדש (דף מ"א ע"ב) אמרין ששלוחו של אדם כמותו בכל המורה כולה וילפינן לה מקדושין וגירושין ואמאי מצינא: ואין העושה שליח צריך קנין. נמצא בסוף פ"ה מהלכות מכירה:

פרק ראשון

בסוף משנה

ולא עדים וכו' ואין צריכים עדים וכו'. בקידושין פרק האומר (דף ס"ה ע"ב) מעובדא דמר זוטרא ורב אחא סבא דאמר להו רב אשי לא איברי סהדי אלא לשקרי שמעינן דבכל מידי דממונן היכא דשניהם מודים שכן עבר לא ^{[א]ועוד החכמה} צעין עדים:

שליח

א האומר ^[א]לשלוחו "צא ומכור לי קרקע או מטלטלין או קנה לי הרי זה מוכר ולוקח ועושה שליחותו וכל מעשיו קיימין. ואין העושה שליח צריך קניין ולא עדים אלא באמירה בלבד בינו לבין חברו. ואין צריכין עדים אלא לגלות הדבר אם כפר אחד מהם כשאר כל הטענות: **ב** ^[ב]שליח שעבר על

הגהות מיימוניות

א ^[א] דין חוקה שליח עושה שליחותו תמצא בס' כ"ב: ^[א]ועוד דין שליחות גבי ביכורים בתוספת ביכורים (פרק א') ומייתי לה בבבא (דף פ"א) ובגושין (דף מ"ז) ועיין בתוספות שם

מגדל עז

פ"א א ב האומר לשלוחו כו' עד בכל שהו חזר. אלו ההלכות פ"ב דקידושין (דף מ"א ומ"ב) ובגושין פרק השולח (דף ל"א) ובכמויות פרק אלמנה נזונית (דף ז"ח וז"ט): נמו

^{[א]ועוד החכמה}

The appointment of an agent can be effected verbally, and does not require a kinyan or witnesses to validate it.

רמב"ם הלכות שלוחין פרק א הלכה א
עשיית שליח מתקיים באמירה בעלמא, ואין צריך קנין או עדים.

בציוני שו"ע
מהדורות
ש"ס"ו ושפ"ו:
פ"ד, ובי"ה
בדפוס
הדרכי משה
שלפניו

סימן קפב סעיף א' א' ודוקא שהשליח בר חיובא כו'. נשואו [מהדורות ש"ס"ו] וצמ"ע [בציונים אות ב'] נרשם הנהגות מיימוני פ"ה* משלוחין, וטעמו הוא כי לא נמצא שם דבר, אלא ז"ל פ"ז משלוחין, וכן הוא בדרכי משה [המובא בציונים שם], וכן הוא בהנהגות מיימוני שם ריש הפרק, ומ"מ לפענ"ד דברי הר"ב ז"ע, כי המעין שם בהנהגות מיימוני שם יראה דס"ל דאפשר דקיי"ל כרז סמא [ב"מ י' ע"ב] דהלך חלוי בין אס עושה השליח מדעתו או בעל כרחו, דהא מסיים שם דכיון שהשליח לא ידע שהוא גנוב, חסוד כמו חזר דבעל כרחיה מוסיב זה, אע"ג דאי צעי עביד אי צעי לא עביד, פירוש ר"י, עכ"ל. ומ"מ שם ברש דבריו, פ"ק דנ"מ היכא דהשליח בר חיובא הוא לא מחייב שולחו כו', אינו אלא פסקא מילתא דגמרא בלישנא דרבינא [שם], וכן לקמן סוף סימן (שס"ח) [*שמ"ח] כתב הר"ב בזה"ה דאם השליח אינו בר חיובא י"א

דמשלח חייב, והיינו ע"פ מ"ש כן בדרכי משה [שם סעיף י"ג] ח"ל, פסק המרדכי פ"ק דמציעא [ס"י רל"ז] בשם מוה"ר, דהיכא דהשליח לאו בר חיובא מחייב שולחו, ואם אמר אחד לחבירו קח לי שור מבית פלוני שהוא שלי, ונמצא אח"כ שלא היה שלו אלא לגנוב נתחייב, נתחייב שולחו באחריות של שור נמשיכה השליח, דהא השליח לא ידע שהוא גנוב כו', עכ"ל. ולא הביא שם מי שחולק ע"ז. ולפענ"ד נראה אדרבה דעת המרדכי שפסק כרז סמא, דהא מסיים שם, דכיון שהשליח לא ידע שהוא גנוב חשיב כמו חזר דבעל כרחיה מוסיב זה, ואע"ג דאי צעי עביד אי צעי לא עביד, עכ"ל. ומ"מ ברש דבריו אצל היכא דהשליח לאו בר חיובא הוא מחייב שולחו, אינו אלא פסקא מילתא דגמרא בלישנא דרבינא. וכן מוכח יותר למעין במרדכי שם שהוא מזין לישנא דש"ס. ובאמת הר"ב

הלבבות שלוחין

סימן קפב

ביצר נעשה שליח או מעה וקנה ביוקר ואם עבר על

דעת משלחו

ובו י"ב סעיפים

הגה א' בכל דבר שלוחו של אדם כמותו יאוחך למדבר עבירה ידקיימא לן אין שליח לדבר עבירה א' ודוקא שהשליח בר חיובא אצל אס אינו בר חיובא הו' שליח אפילו לדבר עבירה.

ציונים ומקורות סימן קפב א' טור סעיף ד'. (ג) הנהגות מיימוני (פ"ה) פ"ז משלוחין אות א' ד"מ ד'. סימן קפב (1) ב"ה במהדורות סמ"ע ובטור. בד"ר: וקיי"ל.

סימן קפב סעיף א' א' בכל דבר שלוחו של אדם כמותו. הנה. הטור כתב ברש סימן זה דין *אסור להשתתף עם הגוי, ואסא נשתתף עמו מותר לקבל ממנו שבעתו משום הפסד ממונו. ואח"כ כתב, דאסור לעשות סחורה בנבילות וטריפות ואס עבר כו'. וכל זה שייך

להלכות שותפות, והמחבר השמיטו כאן וסמך אמ"ש דין שותפות עם הגוי וקיי"ל *שבעתו בסוף סימן קע"ז ובא"ח סימן קנ"ו [סעיף א'] וצו"ד סימן קמ"ו [סעיף ג'], ע"ש, ואסור סחורה בנבילות אמ"ש צו"ד סימן קי"ו, וגם כתב המחבר [לעיל] בסימן קע"ו סעיף י"ז דאם עבר אחד מהשותפין ועשה סחורתו בנבילות וטריפות דהשכר לא נאמץ ואס הפסד הפסיד לעצמו, כיון דיש בו אסור ממשע שגוי, ויאמר האחר לא ינחל לי בשותפות דהו' באסור. בפרישה [סעיף ד'] כתבתי דלפינן בגמרא [קדושין מ"א ע"א וע"ב] מגירושין ומדין קרנן פסח דכתיב זה שליחם צמורה, ולא הו' שני כחוצים הצאים כאחד כי לא ראי זה כראי זה וצריכין לתרווייהו, ע"ש. ומאמס גם אס דכתיב גבי תרומה [במדבר י"ח כ"ח] ילפינן דשליחות דנלמד מגיטין וקרנן צעין שיהיה השליח דומיא להמשלח, וכמו שכתבו הטור והמחבר דינו בסימן קפ"ח [סעיף א'], אצל אי לאו דנלמד דשולחו של אדם כמותו מגיטין וקרנן, לא הו' מוקמינן לאתם גם אס אסין שליחות, או לא הו' אמרינן דהשליח צריך להיות דומיא להמשלח, משא"כ עתה דאמרינן כן מכא ימורא, וכמו שכתבתי בפרישה בסימן קפ"ח [שם]: בן חוץ מלדבר עבירה. לדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין [קדושין מ"ב ע"ב], ויכול המשלח לומר סברתי שלא ישמע לי לעשותו, לכך אין המשלח חייב. אצל אס אין השליח בר חיובא, לא שייך האי טעמא:

באר הגולה

שם בגמרא. ודין שליחות ע"י חרש שוטה וקטן, עיין שם בתוס' גד"ה אשה ועבד וכו'. ד. וכתבו התוס' צ"ק דף ע"ט ע"א, [ד"ה נתנן] ויראם השליח אינו יודע שעבירה היא, שולחו כמותו, דלוי שייך לומר דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, וכן כתבו בקדושין דף מ"ז ע"ב [ד"ה אמת].

פתחי תשובה

ללקט מציאות הוא לבעה"ב וכמ"ש בשו"ע סימן ע"ר סעיף ג', א"א לאוקמי בשכרו סתם להצטרפות הספינה, דא"כ אע"פ שלא אמר לעצמי הוא שלו, משו"ה הוצרכו לומר ששכרו להצטרף עכ"ד ע"ש: סימן קפב סעיף א' א. בכל דבר שלוחו של אדם כמותו. כתב בספר דגול מרכבה דו"ל, ואם שלח אותו לעשות דבר שהוא לחוב לאחריים, אף שהוא היה יכול לעשותו בעצמו ואינו דבר עבירה, מ"מ דבר שהוא חוב לאחריים לא אמרינן שולחו כמותו, עיין ברא"ש פ"ק דגיטין סי' י"ג [ועיין מה שכתבתי בפתחי תשובה לאה"ע סימן קי"ט סק"ו ובקצוה"ח כאן סוף סק"ב מוה]. ואם שכיר הוא ובא בשכרו, עיין לעיל סימן ק"ה בש"ך סק"א מ"ש לתרץ דברי רש"י [ב"מ י' ע"א ד"ה לא], אבל דבריו דחוקים, ובתשובתי הארכתי כו', עכ"ל. ועיין מה שכתבתי בסימן ק"ה שם סק"ד: ב. חוץ

באר היטב

סימן קפב סעיף א' א. עבירה. דברי הרב ודברי התלמיד כו', ויכול המשלח לומר סברתי שלא ישמע לי לעשותו, לכן אין המשלח חייב. אצל אס השליח אינו בר חיובא לא שייך האי טעמא. סמ"ע [סק"ב]: ב. חיובא. עיין צ"ח [סק"א] שהאריך לספור דברי הרמ"א בדין זה, ע"ש. ועיין לקמן סוף סימן שמ"ח [באר היטב סק"י]:

יכול לעשותו בעצמו ואינו דבר עבירה, מ"מ דבר שהוא חוב לאחריים לא אמרינן שולחו כמותו, עיין ברא"ש פ"ק דגיטין סי' י"ג [ועיין מה שכתבתי בפתחי תשובה לאה"ע סימן קי"ט סק"ו ובקצוה"ח כאן סוף סק"ב מוה]. ואם שכיר הוא ובא בשכרו, עיין לעיל סימן ק"ה בש"ך סק"א מ"ש לתרץ דברי רש"י [ב"מ י' ע"א ד"ה לא], אבל דבריו דחוקים, ובתשובתי הארכתי כו', עכ"ל. ועיין מה שכתבתי בסימן ק"ה שם סק"ד: ב. חוץ

In all areas of commerce, an agent can be authorized to take the place of the principal, with the exception of forbidden acts.

רמ"א חושן משפט סימן קפב סעיף א' בכל דבר יכול לעשות שליח, חוץ מלדבר עבירה.

מדכח הרמז"ס אעשה דארבע מאות גרזי יין כו' וכן כל כיוצא בזה, משמע דקאי כיוצא בזה, ולא טענת פרעון והשגה, אלא שהרמ"ה הוסיף וספיקא ליה דאפילו בטענת שומרים לא אמרינן דלריך ראה כי אם בשומרים עצמן, כיון דעל הרוז יש בעלמא טענת פרעון והשגה לא חלקו בה, ומשום הכי מוקי לההיא עובדא דוקא כשהיו המעות והיין פקדון נידון, וזוהי פליג הרמז"ס, ועיין מה שכתבתי עוד מזה בפרישה [סעיף א-ב] ודרישה [שם]: סימן קפח סעיף א' א' אין הגוי נעשה שליח לדבר מהדברים כו'. ילפינן מדכחמיז גני תרומה [במדבר י"ח כ"ח] גם אחס, ודרשינן [קדושין מ"א ע"ב] גם אחס לרבות שלוחם,

ד נתן מעות לחבירו לקנות לו חטים וכן עשה ושם החטים בבית אחד ונרקבו מחמת גשמים שירדו עליהם חייב לשלם. סעיף ד' ג' ונרקבו מחמת גשמים. עיין בספר אגודת אוזב דף ל"ג ע"ד [קש"כ]:

סימן קפח סעיף א' א' אין הגוי כו'. עיין בתשובת מצי"ט (ת"צ) [ח"א] סי' קמ"ה [קש"כ]:

סימן קפח

אין שליחות לגוי ויש שליחות לעבד ואשה

ובו ר' סעיפים

א א' אין הגוי נעשה שליח לדבר מהדברים שבעולם וכן אין ישראל נעשה שליח לגוי לדבר מהדברים.

ציונים ומקורות (ה) מהר"ק שורש קנ"ג, ד"מ סוף סימן קפ"ה. סימן קפח (ה) לשון רמז"ס ריש ס"ב משלוחין.

כמוהו. גם מה שכתבו הטור והמחבר דאין ישראל נעשה שליח לגוי, מהאי היקש הוא ילפינן, דנענין שיהא המשלח והשליח נענין אחד, וכן הוא בגמרא צהדיא [ב"מ ע"א ע"ב], עיין פרישה [סעיף א']:

ערך לחם

בידיעתו, ועיין הרשד"ם ח"ב סי' צ"ג [לפנינו בחו"מ סי' קכ"ז]. שם. שירדו עליהם כו' צריך להגידה, חשיב פשיעה וחייב לשלם. [ראה ב"י מחדש א' בשם מהר"ק שורש קנ"ג].

סימן קפח סעיף א' בראשו. עיין לעיל סימן קכ"ג דין י"ד, ונראה לי דהתם שאני, שמקנה לו החוב. אין הגוי נעשה שליח לישראל לדבר כו'. כך צריך לומר [ראה סור סעיף א']. שם בסופו. מכאן נראה דגוי לגוי נעשה שליח, כגון אם מכר או קנה שלוחו בנכסיו, דזיל בתר טעמא מה אתם בני ברית כו' [קדושין מ"א ע"ב, ב"מ ע"א ע"ב].

*סעיף ד'. הנותן מעות לחבירו להלוותם למי שיראה לו הגון, והלוה אותם לאיש שמפורסם בכל העולם שאינו הגון, הוי כטוען תמורת המנהג ואינו נאמן לומר בעיני נראה הגון כיון שהכל יודעין שאינו כן. וכן אם הלוה מעות בלא שטר הויא פשיעה. רשד"ם ח"ב סי' ק"י [לפנינו בחו"מ סי' כ"ג]. שלח חפץ לתיתו ביד פלוני ופלוני, נותנו ביד אחד מהשנים כמעמד חבירו, ועיין סור אה"ע סימן (ק"ב) (קמ"ב) דין י"ח [בערך לחם שם], וכל שכן לענין ממון. שוב מצאתי שכתב הרמב"ן [שו"ת הרשב"א המיוחסות לדמ"ן סי' רמ"ח], דבכל מקום שאמרו בפנינו, לא בפנינו ממש ובמעמדו אמרו, אלא

A non-Jew or a minor cannot appoint an agent, nor can they become an agent. However, an adult woman, even if she is married, can appoint or be appointed as an agent.

The Acharonim suggest that in some scenarios a non-Jew or a minor can act like an agent if they are a paid employee of the principal, due to the halachic rule that "the hand of an employee is like that of the employer".

שו"ע חושן משפט סימן קפח סעיף א – ב, נתה"מ ביאורים סק"א אין עכו"ם נעשה שליח בעד ישראל, וישראל אינו נעשה שליח בעד עכו"ם. וכן חרש שוטה וקטן אינם עושים שלוחים ואין נעשים שלוחים. אבל אשה או עבד ושפחה יכולים להיות שלוחים. האחרונים מסתפקים במי ששכר גוי או לקטן לעשות קנין או מעשה מצוה בשבילם, הגם שאינם בני שליחות, מ"מ אולי מהני מדין "יד פועל כיד בעל הבית".

סעיף ב' בן ואפילו אשת איש. כן כתב הרמב"ם [המובא בצינור] אות ב', ובפרישה [דרישה סעיף א'] כתבתי דנראה לי פירוש, דאפילו איש זה לאשמו של איש אחר, וקא משמע לן דזה דאף על גב דרשות אחרים עליה ואינו דומה כל כך להמשלת, ע"ש: ג' ואפילו עבד ושפחה.

פירוש, אפילו כנענית, שהם בני מצות קצת. ואף על גב דלענין זיכוי עירוב על ידן ועל ידי אשתו שנותן לה מזונות אינו מוכה, וכמו שכתבו הטור והמחבר ב"ר"ם בסיומן [שפ"ו] [שס"ו סעיף י'], שאני התם דנענין שיזכר בו האחרים שמוכה להן העירוב שנשאר בידם, ה"ל ידם כיד המוכה וכאלו הן עדיין ביד

ב' ^(ב)עושה אדם שליח איש או אשה ^(ג)ואפילו אשת איש ^(ד)ואפילו עבד ושפחה הואיל והם בני דעת ^(ה)וישנם במקצת מצוות נעשים שלוחים למשא ומתן אבל מי שאינם בני דעת והם חרש שוטה וקטן אינם נעשים שלוחים ולא עושים שליח אחד הקטן ואחד הקטנה.

ב' החנוני, אין עליו לשמרו יותר מהאז ענמו שמסרו להקטן, ואף שלקחו החנוני בידו למדוד בזה להקטן, מה צדק, אצילה מדעת אציו מעיקר היתר, והוא הדין אם היה מחזיר הפונדיון ענין ליד הקטן ולא היה רוצה לשלוח על ידו כלום, וגאבד מיד הקטן, היה פטור החנוני, ועיין פרישה [סעיף ב']: ז' ופדד לאחרים ב'. דאז ה"ל שולח יד בשל חצירו, וחייב באונסים עד שיעשה בו חזרה גמורה: ח"ן ואם פירש ואמר ב'. הטעם פשוט, דהא אין שייך לומר דכוננו היתה לשלוח על ידי בן דעת, דהא בפירוש אמר ליה לשלוח ע"י בנו הקטן: סעיף ג' טז

נתיבות המשפט

משפט האורים - ביאורים

סימן קפח [א] חרש שוטה וקטן. ואם היה צריך בשעת שליחות ונשתטה הוא מחלוקת הפוסקים [הרמב"ם פ"ב מגירושין ה"ט, והטור אה"ע סימן קכ"א], ועיין קלוה"מ [סק"ב] שכתב, דמחנה למאן דאמר עדיו נחתמו וזכין ליה, אם שלח שליח עם השטר מחנה להוליך ליד המקבל, ומת הנותן קודם שמתא שטרא ליה, וזה דמחנה. ולפי עניות דעתי נראה, [ד"ה ודאי לימא, דכיון דיכול לחזור בו, מת לא גרע מחזרה, כמבואר בכמה דוכתי. ומה שלמד דין זה ממכר השדה בינתיים, לא דמי כלל, דשם אף שמכר ^(ו)ואף דלהרא"ש [ב"מ פ"א ס"י מ"ט] הו' חזרה], מכל מקום לדעת רוב הפוסקים [עין טור סימן ל"ט סעיף כ"ג, ובב"י שם ד"ה והרא"ש] לא הו' חזרה, ואמרינן שלא חזר מהשטר כלל, רק שהיתה דעתו למכור כמוכר דבר שאינו שלו, והיה בדעתו בשעת מכירה להשיג, שאם יצא לעשות מחנה הראשון מחנה למפרע, שחבטל מכירת השני, מה שאין כן במת שכבר פסק כחו ורשותו מהחפץ. ^(ז)ולדעת הרא"ש באמת הו' חזרה, ונעלה מחננו.

משפט הכהנים - חידושים

(ד) שוטה וקטן. ואם הנותן היה בריא בשעה (שעשה) שליח ונשתטה, הוא מחלוקת הפוסקים. ^(ח)ועיין ביאורים [שם], באם שכתב לאותן (ה) אינם נעשים שלוחים. ^(ט)ועיין ביאורים [שם], באם שכתב לאותן שאינם בני שליחות לעשות קנין, או בהגבהה שהגביה שלשה קנה, דכח פועל הו' ככח בעל הבית, והו' כאילו הוא מגביה מכוחו, וכן בחזקה הו' כאילו נעשה תיקון להבית ע"י כחו, ובמשיכה, אם משך לרשות דבעל הבית מהני, דהו' כנמשך ע"י כחו של בעל הבית, דכח פועל ככחו, אבל אם משכה פועל לרשות עצמו לא מהני, דרשות פועל שאינו בר שליחות אינו כרשות בעל הבית, וכן בהגבהה, דאם הגביה פחות משלשה לא קנה, דאינו קונה רק מטעם ידו, וידו לא הו' רק מטעם חצירו, וחצר מהלכת לא קנה.

במת שכבר פסק כחו ורשותו מהחפץ. ^(ז)ולדעת הרא"ש באמת הו' חזרה, ונעלה מחננו.

במתפקתי, באם שכתב לאותן שאינם בני שליחות, והן פועלים אלו, לעשות קנין חזקה, כגון לבנות או לפסור בשדה הפקר או בקניית בית, או אם משך ע"י פועלים שאינם בני שליחות, או הגביה, או מהני. והביאנו לזה, דהא חזין במגביה מציאה לחצירו, דאף דמאן דסבירא ליה [בב"מ י' ע"א] דלא קנה חצירו, אפילו עשאו שליח, מכל מקום בפועל שהוא שכיר קנה, משום דיד פועל כיד בעל הבית, אלמא דפועל לאו מטעם שליחות הוא, אם כן מהיכי חיתי נמנע הנך דלאו בני שליחות נינהו, דהא אפילו לענין שליחות, אי לאו דכתיב [במדבר י"ח כ"ח] אחס גס אחס למעט אותן שאינם בני צרות ואותן שאינם בני דעת [ב"מ ע"א ע"ב], לא היינו ממעטים אותם, וא"כ פועל, הא דידו כיד בעל הבית לאו מקרא דשליחות נפקא, דהא מהני במציאה בפועל אף דשליחות לא מהני, וכן כתב הש"ך בסיומן ק"ה [סק"א] בחופס לבצל חוב במקום שחב לאחרים דלא מהני ע"י שליח, וע"י פועל מהני, וכיון דפועל לאו מאתם גס אחס אחי לה, מהיכי חיתי לן למעטינהו.

אכן גס שם ב"מ דף י' ^(א)דמהני פועל במציאה, וכן מציאה עצמו כנעני דמבואר ב"מ י"ב ע"א] דהוא של האדון, קשה, דמהיכי חיתי יהיה מועיל, ולא יהא אלא עבד כנעני דידו כיד בעל הבית, והא מבואר בגיטין דף כ"א [ע"א] ודף ע"ח [ע"א] דאם נתן גט ביד עבדה, דלא מהני רק בכפות משום דהו' חזר מהלכת, אלמא דעבד לא הו' רק כמו חזר, וכשהוא מהלך לא קנה דחזר מהלכת לא קנה, אם כן מהיכי חיתי יהיה מועיל פועל גבי הגבהה מציאה, כיון דשליחות לא מהני במציאה רק מטעם פועל ומטעם דידו כיד בעל הבית, וכיון דפועל אין לו רק דין חזר וכשהוא מהלך לא קנה, מהיכי חיתי יקנה במציאה. אחר כך בא ליד ספר מחנה אפרים שחיבר גאון קדמון, שעמד גס כן בהלכות מכירה [קנין מעות] סי' ט"ו בספק זה, אי מהני הגבהה ומשיכה ע"י פועלים עכו"ם, וכתב דלא מהני מטעם הנ"ל, דאף דיד פועל כיד בעל הבית, לא מהני, מטעם דהו' כחזר מהלכת מהא דגיטין הנ"ל, וכן כתב בהלכות שלוחין סי' י"א בשם הרשב"א [בתשובה ח"ב סי' שס"ט] והריטב"א [החדשים, ב"מ י' ע"א ד"ה והא] דפועל לא עדיף מעבד כנעני. ולא שם לבו להא שהקשינו מהא דב"מ דף י', דאם כן אמאי מהני במציאה הגבהה הפועל הא חזר מהלכת הוא, והוא תמוה דעניי. עוד כתב שם [בהלכות שלוחין] ללמד בפועל, דכי אימעוט גוי משליחות, היינו במידי דבעי שליחות, ואם עשהו שלא מדעת בעל הבית אין מעשיו כלום, אבל במידי דלא בעי שליחות, כגון מי שאמר לעכו"ם לעשות מעקה ועשה, מה שעשה עשה, ע"ש. ולא ידעתי כוננו, דמאי שייכות הוא לכלא לעושה קנין משיכה והגבהה ע"י פועל, הא בקנין מידי דבעי שליחות הוא, ואם עשאו שלא מדעת בעלים אין מעשיו כלום, ואם כן מהיכי חיתי יהיה מועיל פועל עכו"ם.

ואין העושה שליח צריך קנין ולא עדים אלא באמירה בעלמא בינו לבין חבריו ואין צריך עדים אלא לגלות הדבר אם כבר אחד מהם. הגה יולן האומר לחבירו (2) קט סמורה זו ואשתמך עמך והלך וקנאה [ג] לא יוכל לחזור בו דהוי הכשלומו.

ב עבר השליח על דעת משלחו לא עשה כלום וידווקא שהודיע שהוא שליח של פלוני לפיכך אף על פי שמשך או המשיך אם נמצא שעבר על דעת משלחו בטל המקח ומחזיר אבל [ד] אם לא הודיע שהוא שלוחו של פלוני (7) נקנה המקח ויהיה הדין בינו ובין זה ששלחו.

צינונים ומקורות: ד. משנת הרשב"א ח"א סי' אלף ו'. ד"מ ח'. ה. וכו' בהג"ה בסמ"ק סוף סעיף ד'. ו. טור סוף ו' בשם הרמב"ם פ"ב משלוחין ה"ד.

נתיבות המשפט

משפט הכהנים - חידושים

היתה בפני המוכר. ויעיין ביאורים [ס] דמ"מ במוכר שמסר החפץ לשליח אפילו גוי וכתב להלוקח על ידו לך משוך וקני, קנה הלוקח כשמשך. וכן אם הלוקח שלח ע"י גוי וחרש ושוטה וקטן כסף להמוכר לקנות ע"י הכסף, קנה המשלח כשקיבל המוכר המעות.

(ג) קח סחורה. ויעיין ביאורים [ס] דאפילו ציוה לו שיקנה במעות עצמו ואח"כ יחזיר לו המעות, מחויב להחזיר לו. ואפילו אמר לו סתם קנה סחורה ולא פירש לו איזה סך כמה שיקנה, מחויב להחזיר לו, אם לא שקנה כל כך שבדאי לא אסיק אדעתיה כל כך. ואפילו ביטל השליחות בפני עדים שלא בפניו לא מהני. ואם השליח ביטל השליחות בפני עדים קודם שיקנה ואמר לעצמי אני קונה, יבואר בסימן קפ"ג [סעיף ד'].

(7) נקנה המקח. ויעיין ביאורים [ס] דאפילו נתברר שהוא של המשלח ועבר על דבריו, דאפ"ה המקח קיים, דאמרו חז"ל דעת השליח שיהיה המקח קיים ולתקן את אשר עוית בכדי שלא יהיה כגולן. ואפילו אין לשליח לתקן העיוות מ"מ המקח קיים.

השליח לא מהני, וכן מוכר שאמר לשליח קטן לא מכור והמשיך לאו כלום הוא. אבל אם המוכר מסר החפץ לקטן וגוי למסרו להלוקח, ואם כחז על ידו להלוקח שילך וימסוך ויקנה בשם המוכר, מהני משיכת הלוקח, דהא אפילו בגט מוצא בזה"ע סימן קמ"א סעיף ל"ה דאפילו לשלוח גט ציד גוי ליתן לישראל ומינה נכחצו הישראל לשלוח, דכשר, דהגוי מעשה קוף בעלמא עבד, והכא נמי השליח מעשה קוף בעלמא עבד, שהולך הדברים שאמר המוכר להלוקח שימסוך הלוקח ויקנה. ואפילו החולקין שם [בהג"ה] נראה דמודים הכא בקנין. אמנם צעין שיאמר לשון דמהני דהיינו לך משוך וקני, אבל אם כחז ואמר ימסוך ויקנה, הוי כאומר משוך ותקנה דלא מהני, כיון דמשמע להבא כמבואר בסימן קנ"ז [סעיף ו']. וכן אם נתן לשליח כסף לקנות קרקע, קנה המשלח, דהשליח מעשה קוף בעלמא עבד להוליך המעות להמוכר לקנות בו.

[ג] לא יבוא לחזור. וה"ה אם אמר קח סמורה סתם נמעותיך ואשתמך עמך, אפילו לא יחד לו שום סמורה, נעשה שותף מיכף כשקנה. אכן אם קנה סמורה יותר מן הרגילות, דודאי לא אסיק אדעתיה דמשלח ליתן מעות כ"כ, אינו יכול לכפות להמשלח, כעין שכתב בהג"ה סעיף ג', ע"ש.

האומר לשליח קנה לי במעותיך מתי חייב המשלח

אמנם נראה, דנמרותה, דוקא אם אמר לקטן לא תרום והקטן קרא שם תרומה אין תרומתו תרומה, אבל אם ציוה לקטן לתרום והמשלח אמר התבואה שיפריש קטן זה ויקרא לו שם תרומה יהיה תרומה על מותר התבואה, הוי תרומה, דהא תרומה ניתנת במתכונה, ואם מתכונה ואמר אם ירדו גשמים יהיה זה תרומה על זה הוי תרומה, כדמוכח בעירובין דף ל"ז [ע"ב] דלא שקיל וטרי החס רק אי אמר אם ירדו גשמים יהיה זה תרומה ואם לא ירדו גשמים יהיה זה תרומה, אבל נאמר לכשירדו גשמים יהיה זה תרומה על זה, ודאי דהוי תרומה, והכא נמי, מה לי אם אמר כשירדו גשמים או שאומר מה שיפריש הקטן או הקוף יהיה תרומה. ואפילו ציריה לא שייך כשאומר שהתרומה יהיה חל להבא כשיתצטר, כמבואר במהרי"ט [ח"ב] חלק חו"מ סי' כ"ג וצריש פ"ה דמעשר שני.

ובן מוכר ולוקח ע"י שליח שאינו בתורת שליחות, נראה דדוקא בשליח דלוקח שעשה משיכה ע"י השליח שאינו צר שליחות, לאו כלום הוא, ואפילו מסר אח"כ השליח החפץ להלוקח ומשך בעצמו שלא בפני המוכר משיכתו לאו כלום היא, דהא לא אמר המוכר ללוקח משוך וקני רק להשליח, ואפילו משך בפני המוכר, מ"מ לא היתה דעתו לקנות במשיכה זו רק במשיכה שעשה השליח ומשיכת המוכר לאו כלום הוא. אבל אם המוכר מסר החפץ לקטן וגוי למסרו להלוקח, ואם כחז על ידו להלוקח שילך וימסוך ויקנה בשם המוכר, מהני משיכת הלוקח, דהא אפילו בגט מוצא בזה"ע סימן קמ"א סעיף ל"ה דאפילו לשלוח גט ציד גוי ליתן לישראל ומינה נכחצו הישראל לשלוח, דכשר, דהגוי מעשה קוף בעלמא עבד, והכא נמי השליח מעשה קוף בעלמא עבד, שהולך הדברים שאמר המוכר להלוקח שימסוך הלוקח ויקנה. ואפילו החולקין שם [בהג"ה] נראה דמודים הכא בקנין. אמנם צעין שיאמר לשון דמהני דהיינו לך משוך וקני, אבל אם כחז ואמר ימסוך ויקנה, הוי כאומר משוך ותקנה דלא מהני, כיון דמשמע להבא כמבואר בסימן קנ"ז [סעיף ו']. וכן אם נתן לשליח כסף לקנות קרקע, קנה המשלח, דהשליח מעשה קוף בעלמא עבד להוליך המעות להמוכר לקנות בו.

במה בעינן צורת שליחות במקח ובמוכר

Although non-Jews and minors cannot be halachic agents, they can be assigned to do things that do not require the authority of a legal agent, such as delivering goods to a buyer along with a written consent for the buyer to make a kinyan. This is relevant in stores or venues that employ minors. If the prices are fixed and the child is merely facilitating the sale, the sale is valid.

נתיבות המשפט סימן קפב ס"ב
אף אלו שאינם בני שליחות כגון גוי וקטן יכולים לעשות דברים שאינם טעונים דיני שליחות, כגון למסור חפץ ללוקח עם כתב שהלוקח יעשה קנין, שאין זה אלא כמעשה קוף בעלמא. ויש בזה נפק"מ טובא בקטנים העובדים בחנויות או מוכרים ד' מינים וכדומה, שאם המחיר קצוב והקטן רק לוקח המעות, נגמרה המכירה ע"י קנין הלוקח.

ונראה שפי' תנאה הרי דה'
[להכין] את עצמו משלשי
ושמואל ס"ל דתנאה הרי ה'
לו אח פטורה מן החליצה
חשק שלמה על תוס'

ויום אם לא קדשה אחר בנתיים אינא דילמא הי חזרה דלא רב
קמשמע לן: ויחשיב דרב. דמסקא ליה בחזרה ומנא נא
ללאחר עשרים שכלו של שני בחור של ראשון ואם דראשון

אב ובה לקדשה מעבשיו שמה דעמו ע
אחד ואמר מעבשיו ולאחר ש
זורה הו לכו דשני חידושין דה

ואין העושה שליח צריך קנין ולא עדים אלא באמירה בעלמא בינו לבין חבירו ואין צריך עדים אלא לגלות הדבר אם כפר אחד מהם. הגה יולטן האומר לחצרו (2) קם סמורה זו ואשתמך עמך והלך וקנאה [א] לא יוכל לחזור בו דהוי הכשלותו.

ב עבר השליח על דעת משלחו לא עשה כלום וידווקא שהודיע שהוא שליח של פלוני לפיכך אף על פי שמשך או המשך אם נמצא שעבר על דעת משלחו בטל המקח ומחזיר אבל [7] אם לא הודיע שהוא שלוחו של פלוני (7) נקנה המקח והיה הדין בינו ובין זה ששלחו.

צינים ומקורות ד. משנת הסנ"א ח"א סי' אלף ו'. ד"מ ח'. ה. וכ"כ בהג"ה בסמ"ק סוף סעיף ד'. ו. טור סעיף ו' בשם הרמב"ם פ"ב משלוחין ה"ד.

נתיבות המשפט

משפט הכהנים - חידושים

היתה בפני המוכר. וצ"ע ביאורים [סק"ב] דמ"מ במוכר שמסר החפץ לשליח אפילו גוי וכתב להלוקח על ידו לך משוך וקני, קנה הלוקח כמשך. וכן אם הלוקח שלח ע"י גוי וחרש ושוטה וקטן כסף להמוכר לקנות ע"י הכסף, קנה המשלח כשקיבל המוכר המעות.

(ג) קח סחורה. וצ"ע ביאורים [סק"ג] דאפילו ציוה לו שיקנה במעות עצמו ואח"כ יחזיר לו המעות, מחויב להחזיר לו. ואפילו אמר לו סתם קנה סחורה ולא פירש לו איזה סך כמה שיקנה, מחויב להחזיר לו, אם לא שקנה כל כך שבדאי לא אסיק אדעתיה כל כך. ואפילו ביטל השליחות בפני עדים שלא בפניו לא מהני. ואם השליח ביטל השליחות בפני עדים קודם שיקנה ואמר לעצמי אני קונה, יבואר בסימן קפ"ג [סעיף ד'].

(7) נקנה המקח. וצ"ע ביאורים [סק"ד] דאפילו נתברר שהוא של המשלח ועבר על דבריו, דאפ"ה המקח קיים, דאמרו חז"ל דעת השליח שיהיה המקח קיים ולתקן את אשר עוות בכדי שלא יהיה בגזלן. ואפילו אין לשליח לתקן העיוות מ"מ המקח קיים.

השליח לא מהני, וכן מוכר שאמר לשליח קטן לא מוכר והמשך לאו כלום הוא. אבל אם המוכר מסר החפץ לקטן וגוי למסרו להלוקח, ואמר או כתב על ידו להלוקח שילך וימסוך ויקנה בשם המוכר, מהני משיכת הלוקח, דהא אפילו בגט מצוה צאה"ע סימן קמ"א סעיף ל"ה דאפילו לשלוח גט ציד גוי ליתן לישראל ומינה בכתבו הישראל לשליח, דכשר, דהגוי מעשה קוף בעלמא עבד, והכא נמי השליח מעשה קוף בעלמא עבד, שהולך הדברים שאמר המוכר להלוקח שימסוך הלוקח ויקנה. ואפילו החולקין שם [בהג"ה] נראה דמודים הכא בקנין. אמנם צע"נ שאמר לשון דמהני דהיינו לך משוך וקני, אבל אם כתב ואמר ימסוך ויקנה, הוי כאומר משוך ותקנה דלא מהני, כיון דמשמע להבא כמצוה צע"נ קפ"ו [סעיף ו']. וכן אם נתן לשליח כסף לקנות קרקע, קנה המשלח, דהשליח מעשה קוף בעלמא עבד להולך המעות להמוכר לקנות בו.

[ג] לא יבדל לחזור. וה"ה אם אמר קם סמורה סתם במעותיך ואשתמך עמך, אפילו לא יחד לו שום סמורה, נעשה שותף מייך כשקנה. אכן אם קנה סמורה יומר מן הרגילות, דודאי לא אסיק אדעתיה דמשלח ליתן מעות כ"כ, אינו יכול לכפות להמשלח, כעין שכתב בהג"ה סעיף ג', ע"ש.

וצ"ע סמ"ע [סק"ה] שכתב דהיינו המשלח וכו'. ולכאורה קשה, דהא ודאי קודם שקנה הסמורה אף המשלח יכול לחזור ולבטל השליחות כיון דמיידי דעדיין לא נתן מעות כמצוה צע"נ סמ"ע [המובא בציונים אות ד'] ע"ש, ואחר שקנה בשם המשלח אף השליח אינו יכול לחזור בו, דדוקא קודם שקנה יכול השליח לחזור בו ולומר לעצמי אני קונה, אבל אחר שקנה בשם המשלח שוב אינו יכול לחזור בו וקנהו המשלח כמצוה צע"נ בסמ"ק קפ"ג [סעיף ד'].

בין נראה כונת דבריו, דעיקר החילוק שבין חזרת המשלח לחזרת השליח הוא רק לענין ביטול השליחות שלא בפניו, דהשליח שביטל השליחות בפני עדים שלא בפני המשלח קודם שקנה ואמר לעצמי אני קונה, מהני, כמצוה צע"נ קפ"ג [שם], ואילו המשלח שביטל השליחות שלא בפני השליח אפילו בפני עדים, והשליח לא ידע והלך וקנה במעות עצמו בשם המשלח כמו שצוה לו המשלח שאמר לו לך וקם במעותיך ואשתמך עמך, חייב להחזיר להשליח מעותיו, כיון דהשליח הוציא ממון על פיו כמו בתן מנה לפלוני או זרוק מנה לים דחייב משום ערב [ראה לעיל סימן קכ"ב סק"ג].

השולח קטן להפריש תרומה והמשתל קורא שם אי מהני

במה בעינן צורת שליחות במקח ובמסחר

מתי יוש חילוק בין חזרת השליח לחזרת המשלח

האומר לשליח קנו לי במעותיך מתי חייב המשלח לשלם ל

If an agent was appointed to buy merchandise on behalf of himself and the principal, neither one can retract after the merchandise has been bought. Beforehand though, the agent can retract by stating in front of witnesses that he is buying the merchandise for himself, and the principal can retract by revoking his authorization in front of the agent. If the principal issued his revocation elsewhere, and the agent who was unaware bought the merchandise as originally intended, the principal is liable to pay his share.

רמ"א חושן משפט סימן קכב סעיף א', נתיבות סק"ג הממנה שליח לקנות סחורה בעד שניהם, אינם יכולים לחזור בהם אחר שקנה הסחורה. וקודם שקנה יכול השליח לחזור בו בפני עדים ולקנות לעצמו, וגם המשלח יכול לבטלו בפניו. אבל אם ביטלו שלא בפניו, והשליח לא ידע והוציא מעות על פיו, חייב מדין ערב.

ראובן כלום לואת אחיו קידה לפני כבודו הרב להאיר עיניו בתורה כ ידיו רב לו בש"ס ופוסקים ונשתה בלמא את דבריו ובאורו מראה אור ובקשתיו לכתוב על נייר הלו תשובתו בצדו כפי חמתו האכה : כ"ד יעקב מסלאוויטא :

תשובה יראה לפע"ד אם לא ידע לוי מהביטול שביטל ראובן שליחות שמעון היינו שלא ידע ממכירת ראובן ליהודה אף שמכירת ראובן ליהודה היה לפני עדים קודם שמכר שמעון לוי אין צריך לוי להחזיר המקח ליהודה כי אף שיכול ראובן לבטל שליחות שמעון אם לא הודיע ללוי ולא לשמעון הביטול לא מהגי הביטול כלל ודמיו למה דאיתא בש"ע ח"מ סי' קכ"ב סעיף ג' שאף שיכול לבטל הרשאה ואפי' אם כתב בהרשאה שהקנה לו הממון אצ"ק כמבואר בהש"ך ס"ק ט' מ"מ אם לא ידע הגחבצ מהביטול אין הביטול נחשב לכלום כמו שמבואר בש"ע שם סעיף ג' הג"ל דהוא הפסד לעצמו והנחבצ פטור וכן אם עמד המורשה בדיו ונתחייב המורשה אין המורשה יכול לסחור הדיו וכו' ע"ש וע"ש בסמ"ע ס"ק ה' שהביא בשם הב"י וד"מ דאף דידע השליח שבע"ל - אם הגחבצ לא ידע פטור הגחבצ כי דוקא אם דן המורשה ונתחייב בדיו זה תלוי בידיעת השליח שבע"ל וכו' כיון דאין לו הפסד כ"כ צוה לנחבצ שחזיר וידון עמו עכ"ל בסמ"ע ע"ש ועיין בהרב הש"ך ס"ק י"א שחולק וסובר דגם גבי דין עפ"י הרשאה אף שהמורשה ידע שביטל הרשאתו אם הגחבצ לא ידע אע"מ מורד וניין בס' קכ"ג בסמ"ע ובש"ך שם ס"ק י"ד אי"כ מומח מכל הג"ל דאם הגחבצ לא ידע מהביטול אינו ביטול כלל :

ואף אם השליח יודע מהביטול מ"מ סובר הש"ך דלא מהגי כיון דהגחבצ לא ידע והשליח מסר לו הרשאה וא"כ בג"ד דלוי לא ידע מהביטול ומהחזרה אף אם היה השליח יודע לא מהגי הביטול לדעת הרב הש"ך שהבאתי לעיל ואין לומר דדוקא גבי הרשאה לא מהגי הביטול אם לא ידע הגחבצ מחמת הפסד הנחבצ דהא גם אם עמד המורשה בדיו עם הגחבצ ונתחייב המורשה אין המורשה יכול לסחור הדיו בטענה דכבר ביטל שליחתו ושם לא שייך הפסד לנחבצ כמבואר בסמ"ע שהבאתי לעיל ובודאי לא גרע מה שמסר השליח החפץ להלווקח ממנה שמכר המורש' ההרשאה לנחבצ ודוק :

ואין ענין לכאן מה שאמרו ח"ל בפ' השולח גבי גט דממונא מאיסורא לא ילפיק הגלפעי"ד כתבתי היום יוס' ב' ע"ג שגט הקפ"ז לפיכך : נאום חיים ברוך רפאפורט מנה פה"ק אוסטרדא :

אבל יראה לי דכ"ז אם חולקין בתנאי דקום ועשה אם קיימו את התנאי אבל אם חולקין את ביטול בודאי דלא מהימן לומר אם ביטלו דמהיכי תיתי לומר שביטל את התנאי אם אין אמתלא לומר שביטל ולדעתי הוא גרע מתנאי דשכ ואל תעשה ואמר דעבר בפועל דמשמע מהמחבר בתנאי הג"ל דאין נאמן וכן הוא להדיא בב"ש סוף סימן הג"ל וכן בש"ך בח"מ סי' מ"ו ס"ק ק"ז הג"ל דאף אם מחזיק שערב בפועל אינו נאמן וא"כ כ"ש שאינו נאמן שביטל את התנאי וראיה לזה מדברי הרב בהג"ה בא"ע סימן קמ"א סעיף ס' ו"ל ואין הבעל נאמן לומר שבע"ל אצ"כ כי מודים בדבר או שיש לו עדים שבע"ל ע"ש א"כ אם באשת איש המחזיקה לא מהימן לומר דביטל בממון הקל לא כ"ש ובודאי דיוצר בגט דמחמת כעס וקטט ומריבה רצה ליתן גט ואח"כ מתדבק ומצטל בגט ואפי' לא מהימן כש"כ גבי תנאי דלא מהימן לומר דביטל אלא בפני עדים ועוד ראיה מהא דק"ל בב"ש ובש"ע ח"מ סי' ע' אמר לי' אל תפרעני אלא בעדים אינו נאמן לומר שפרעו שלא בעדים ואם איתא יטעון דאח"כ ביטל את התנאי דאל תפרעני אלא בעדים מחמת שהיה ירא דילתא יטעך למשנת מאור ולא יהיה מצי באותו עשה עדים והלוה לא יראה לפרוע לו מחמת דהתנה עמו דאל יפרע אלא בעדים לכך ביטל את התנאי או מפני שאר סיבה ואין להתעקש ולומר דבאמת אם יטעון כך נאמן דא"כ לא היו הפוסקים שצחקו מלהאכיר דין זה : נאום חיים ברוך רפאפורט חופ"ק אוסטרדא :

סימן יח

שאלה זה מוסמך הנה נפלה מצובה גדולה ברהיב צה"ל בראובן נתן חפץ לשמעון למכור בסך כ"ז וזבזים ולקח שמעון החפץ מיד ראובן והלך לשוק למכור ומכר החפץ זה ללוי בסך הג"ל ממש וקיבל מטות מיד לוי ומסר לו החפץ ולא שינה שליחתו כלל ובחזק כן קדם ראובן ומכר החפץ הלו שביד שמעון ליהודה בסך הג"ל ג"כ ונתוודע הדבר ע"י עדים בבירור שקדם מכירתו של ראובן ליהודה קודם שמכר שלמו או סירסורו ללוי :

רית דין צריך בזה שמכירתו של ראובן היא כמו ביטול שליחתו של שמעון אבל נפלה מצובה ביינו אי מהגי בראובן ביטול שליח או לאו יש פנים לכאן ולכאן - אי לואת לא ידענו אי מהגי בביטול שליח ונתבטלה שליחתו של שמעון ואין מכירתו ללוי כלום ושמעון הודיע ללוי קודם מכירתו שהוא שליח של ראובן ופטור הוא ג"כ וצריך להוציא החפץ מיד לוי ליתן ליד יהודה מכר מלכתו של ראובן או לא מהגי בביטול שליחת כלל וכל מה שעשה שמעון עשוי ואין במכירתו של ראובן

ליתר עיון

Further lyun: If a principal revokes the agent's authorization but did not notify him, and the agent sold the item to another as intended, the buyer does not have to return the item even if the revocation preceded the sale.

ליתר עיון: שו"ת מים חיים חו"מ סימן יח
לדעת המים חיים, אם המושלח ביטל את השליחות שלא בפני השליח, והלווקח לא ידע שנתבטלה השליחות, לא מהני הביטול והלווקח אינו חייב להחזיר.

(א) מדרס פד: [ע"ש פ"י] ור"ן ויע' שס ספי' הלא"ש] חוספתא דמשכר שני פ"ד הל' ט, [לעיל נד: מדרס פה: חולין קל: במוח' יח: ד"ב קנב: ע"י חוס' ד"ה וקפנב], (ג) מ"ו ע"י חולין קל: [שנח יז: (ד) מדרס פה: ע"ש, (ה) צמדות טו, חוסות קה, (ו) לעיל יט: (ז) [שנח ע"ש], (ח) חוספתא דביבמות פ"ד (ט) ע"י שבת צה, (י) ביבמות פ"ד, ובבבבבות כס"ג (ל) ביבמות סו ע"ב.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ור"ן ויע' וכו' ומתנתו לא יוס' לאו בחורמו דמין:

גליון הש"ס

גמ' פר כפר כפי' שהורפ"ו. ע"י חוס' כנח צמח דף קנב ע"ב ד"ה וקפנב ור"ע:

הגהות וצינונים

(א) בדפוס"ס נוסף הוציא את אימא דאבירי הוצאה את, וכן ברש"י שם הוציא את הוא סבר משמעותו זו קאמי' ליה בוצא' אחת (ולא"ו) שני הפירושים ברש"י לפי שתי הנוסחאות: [ב] "של חבירו" ליתא בדפוס"ס כח"י וראשונים: [ג] מלת "תנן" משולל הבבא אלא סיפקא היא (גליון) וליחא בדרוס"ס ובת"י: [ד] צליל "ואי"ל" (גליון): [ה] דפוס"ס לא לך היתה צמדות: [ו] דפוס"ס ואבסורה (גליון): וכו' בדרוס"ס וברש"י על הור"ף ובר"ן: [ז] יש לחוסף וגו' (בבא"מ):

ליקוטי רש"י

שני בתובים הבאים בבבא. למסות למסין חליטון. אג"ס שכן אקורין גלל מקום שכן מה קודש תופס את דמיון. דמיון ופדה עברין (ע"י נר): פדיו חביו ביה שיה יולא וזה נכנס תחתיו יולא הקדש לחולין ונכנסין הדמיון תחתיו דהיינו ופדה ויהיו נמכר דל מכרה יולא' ממנו שז' זל וכל' לזו והדמיון נכנסין לזו המוכר [סוכה פ:]. מותבשרין מברבית. מחון זמן פיעור [סם]. נאלצין קודם היעור

קפה א מיי פ"ז מהל' גינדה הלכה ד: קפ"ב מיי פ"ג מהל' תרומות הל' ז: קפ"ג מיי פ"ג מהל' סנהדרין הל' ה סנה' קפ"ט ט' טע"ה מ"ח קפה ד טע"ה מ"ח סמ"ח ט' טע"ה מ"ח סמ"ח ט' טע"ה מ"ח קפ"ט ד מיי פ"ז מהל' פרה דמורה הל' ג סנה' עשן רלו:

א ד מיי פ"ט מהלכות אישות הלכה ח סנה' עשן ממ טע"ה א"ש סמ"ח ט' טע"ה מ"ח ב ד מיי פ"ז מהל' א' אישות ממ טע"ה א"ש סמ"ח ט' טע"ה מ"ח ג ד מיי פ"ז מהל' א' אישות ממ טע"ה א"ש סמ"ח ט' טע"ה מ"ח ד מיי פ"ז מהל' א' אישות ממ טע"ה א"ש סמ"ח ט' טע"ה מ"ח

תוס' ר"ח חזקן

כמי שהורמו דמין ובבבבות פ' אלו חן חולין נמי אסיק רבא דכמי שהורמו דמי לכל דבר שורו מן התורה דקאפר כחציה דאורייתא וכו' כדאייתא התם וכן פסק הר"ם: הנוטל שריו. משנה בבבבות פ' עד כמה: להוות. על הטמא: ולקדש. כשנותן אפר פרה כמי חטאת הרי קדוש: מי מערה. סרומים שאינן שוים: אפר מקלה. אפר פרה אפר הבא מן הקלוי באש וא"כ היאך מקדשת: בשכר. בבבא האפר או המים ממקום למקום או מילוי מילוי יכול לטול שכרו דמילתא דטריחא הוא ולא רבא עליה רחמנא ושירי למשקל אגרא כ"פ ר"ש ואיכא מ"ד הטעם אין זה עיקר המצוה: כאן בשכר הזאה וקדוש. שאין בו טורח ושכר לימוד המצוה הוא נוטל ומה אני בחנם אף אחר חבנם. א"נ שהוא עיקר המצוה לאירך פירושא אסור ליקח שכר. איכא נאמן דמפרש דמתי' מותקמא קדשה בשכר שהביא לה המים והאפר והעיקר קדשה כמי חטאת שהיו לו שלא הסיח דעתו מהם וכן שהיה לו אפר פרה שאם יכול ליקח שכר הבאה ומילוי כ"ש שיכול למוכרן ואינו מחוייב ליתנם לה [בתנן] וכן נראה דעת הר"ם שהביא ל' המשנה ושמינן מיהא שאין לאדם ליקח שכר ממצוה ואם יש לו טורח בה מותר כפירוש ר"ש: סליק פירקא

מיביון מי מערה. פ' צנוטנס מים סרומים וצמנס דמק לפרש קן דמלי לפרש מי מערה ממש כלומר מכוונס ואינן מים חיים ואינן מים חיים צנוטנס ואפר מקלה פירוש שעבר על דברי תורה דכתיב (דברים ד) ראה למדתי אחכס מוקס ומשפטים¹ מה אני צמנס אף אחס צמנס וזה שעשה בשכר עבר על דברי תורה ומקלה ממש לא נפק ליה דהא לא שמעין מיינה היכל דעזד בשכר דלא מהני אלא אסמכתא צעלמא הוא דלא מהני אפילו דיעד:

הדרן עלך האיש מקדש

האומר. והלך וקדשה לעצמו חידוש יש כאלן פשיטא ויש לומר דמייירי כגון דאמר השלית לאשה שעת קדושין פלוני שלחתי לקדשן לו ובתוך כך אמר לה הרי את מקודשת לך ויהא ידעה דקדשה לנפשיה דלא"כ לא היתה מקודשת לו ואשמעינן חידוש דמיה דמיתא הא דקאמר לי לנורן משלחו קאמר קמ"ל דלא: לקדושי

דשמואל ואיבעית אימא דכולי עלמא לית להו דשמואל והכא ה' היינו מעמא דרבי דקנסוהו רבנן לגנב ואיבעית אימא דכולי עלמא אית להו דשמואל והכא היינו מעמא דרבי יוסי בר' יהודה דקנסוהו רבנן לבעל הבית דלא איבעי ליה לשהיה לטיבליה תנן² המקדש בתרומות ובמעשרות ובמתנות במי חטאת ובאפר פרה הרי זו מקודשת ואף על פי³ ישראל⁴ ורמיניהו⁵ הנוטל שכר לדון דיניו בטלים⁶ להעיד עדותו בטלה⁷ להוות ולקדש מימיו מי מערה ואפרו אפר מקלה אמר אביי לא קשיא כאן בשכר הבאה ומילוי כאן בשכר הואה וקידוש דיקא נמי דקתני הכא במי חטאת ובאפר פרה וקתני התם להוות ולקדש שמע מינה:

הדרן עלך האיש מקדש

האומר לחבירו צא וקדש לי אשה פלונית והלך וקדשה לעצמו מקודשת לשני¹ וכן² האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שלשים יום ובא אחר וקדשה בתוך שלשים יום מקודשת לשני בת ישראל לכהן תאכל בתרומה³ מעבשיו ולאחר שלשים יום ובא אחר וקדשה בתוך שלשים יום מקודשת ואינה מקודשת בת ישראל לכהן או בת כהן לישראל לא תאכל בתרומה: גמ'⁴ האומר לחבירו צא וקדש⁵ תנא⁶ מה שעשה עשוי אלא שנהג בו מנהג רמאות ותנא דידן הלך נמי דקתני הלך ברמאות מאי שנא הכא דקתני האומר לחבירו ומאי

שאין לו תוענים ונמנא חוטא נשכר: דהוות ולקדש. משנה היא צמכות הנוטל שכרו לדון דיניו צמליס ליהות ולקדש ממיו מי מערה ואפרו אפר מקלה: דהוות. על הטמא ולקדש מי חטאת כשנותן האפר צמנס קרי קדושה: מי מערה. סרומים הם: אפר מקלה. כלומר סמס אפר שזא מן הקלוי צאש: בשכר. הצאח האפר ממקום למקום ושכר מילוי המים דמילתא דטריחא היא ורחמנא לא רמיא עליה ושירי למשקל אגרא ומקודשת ומתניתין דצמכות בשכר הואה וקידוש דליכא טריחא ושכר לימוד מנא הוא נוטל והתורה אמרה (דברים ד) ראה למדתי אחכס וגו' מה אני צמנס אף אחס צמנס (מדרס דף נ:): דיקא נמי. דמתניתין לאו אהואה וקידוש קאי דקתני מי חטאת ואפר חטאת שעדיין אינן מעורבין:

הדרן עלך האיש מקדש

מקודשת ואינה מקודשת. לנטיהס דאסורה¹ לנטיהס אלא אם כן נתן האחד גט ולאחד אחר אסורה עד שינתן שניהס וגו' ובגמרא פליגי זה ומפרש טעמא: בת ישראל לכהן לא תאכל בתרומה. שמא אינן קדושין ובה כהן לישראל נמי לא תאכל בתרומה צ"ח אציה שמא הוו קידושין וזר פוסל בקדושין את צח כהן מן התרומה²:

גמ'

If an agent who was appointed to buy something went and bought the item for himself, he becomes the rightful owner but he is considered a charlatan. Even if he could not perform as intended, he still must inform the principal as such before buying it for himself. However, if notifying him will cause him to lose his own opportunity to buy the item, he may buy it first and notify the principal later.

שליח שקנה לעצמו בגמרא קידושין דף נח: - נט. שליח שנתמנה לקנות איזה דבר והלך וקנהו לעצמו, מה שעשה עשה אלא שנקרא רמאי. ואם לא היה באפשרותו לקיים שליחותו מאיזה סיבה, חייב להודיע למשלח קודם שיקנהו לעצמו. אך אם עז"ז היה מפסיד את ההזדמנות לקנותו, יכול לקנות מוקדם ולהודיע א"כ למה לא עשה שליחותו.

נפ.

לקדושי איתתא דבריה. ומיירי דלרנאי ארצי קמיה ושמיך
 דלשוייה שליח אמר לעיל (דף מה:) דלח חציף איניש
 דלמשוי אציו שליח חבל הכח דלרנאי ארצי ושמיך איבא^ל במימר דסמיך
 עני המהפך בחררה ובא אחר ונמלח בו. פי' בקונטרס

דמין בשנים ארבעין (צ"ד י. דקא)
 את המצוה ופסל לו עליה אף שפירש
 עליה וצא אחר ופסלה הרי היא
 שלו וכן אף דקדקוהו התם (ע"ה)
 שיקט מקצת הפסח"ה ויפירש עליה
 עליה מעצרים אותו הימנה ואמאי
 עני מהפך נמכר הוא ואומר ר"ת
 לאמר נמכר הוא אלא לא

[illegible]

ואוקי נהדים מצי לעצמי עליה
דקמלר ליה דקס פסקת לתיחא ועוד
אומר רשן מלך אצי שן י"ט ממדיי
בזת שכן דקס דהיינס להשם
נהדומות דז מת והדינס מחתפסים
שם סביב אדום איה ועיון שז פירש
מנהדומות חמילה וע"י מעשה שם
מחתפסים שם סביב ודאי אס היה
צבירו פורס איה חליו גחל ויחיל
לומר לו תחל לעשות כן בתקום חלר
ומכאן נהדל למהר"ר יתחקר שאסור
לנהלד להסכיר עומד לנעז איה שם
לו נמלד חלר צבירו כל שכן שהחלש
צבירו מחתפס שאז אצי שם ילך

המלמד במקום אחר להשכיר שם אס
לן שיחמר בע"ה דלן רעיו לעבד
המלמד שם אס שך בע"ה המלמד
אחר יכול בע"ה להכיר אותו מזה
עמנו ואינו יכול למד לו בע"ה לך
ושכור המלמד אחר דנימא ליה אין
רעיו אלא שם שחרי כמקדמה לו
שזה ילמוד בני יפה ממלמד אחר:
מיד

הניא אבא ר' יוחנן לרש לקש"ב ביטל דאם עד שלא תרם ביטל דהא דרביב ודיבור הוא וקאמי דיבור ומבטל דיבור אשה רבי מעשה דמו ולא אתי דיבור ומבטל מעשה לאשתו והניע בשליח או ששלח אחריו שליח ואמר הוא הרי זה בטל והא נתינת גמי ליד שליח רבי נתינת גמי הרי זה בטל התם גמי כל כבוד דלא מטא גיטא לידה ודיבור ומבטל דיבור אתיביה ר' לוי ור' יוחנן ^ע כיון הכלים חשבה ואמרי עולמי מידי שומאתן אלא בשלמי מעשה מעשה

(א) לעיל ה' (ב) [לעיל מה:
והי'...] (ג) [חושפתה
דימונה פקד ד ה"א],
(ד) ב"צ יג: [מגילה כח.
חולין מ"ח:] (ה) [נדרים טז:
נדרות מט. וצ"י תרס'
לעיל מז. ד"ה ואפילו ושם
צ"ב ד"ה ושמו ורבנות
ע"ב ד"ה קדוה:] (ו) [גין:
לז:] (ז) [נדרים טז:
מדרות ס"ג מ"ד,
גין לז, כ] (ח) [חושפתה
דלעיל ס"ג ה"א וצ"י
ה"ה שבת נ"ב: נח: סוטה
יג: [הלל פ' ה"ה ס"ט
מנחת סט. א] (י) לעיל ו:
והי'.

(א) גמ' באגא דאלימי
הוה לרב כ"ל ותיבת ליה
גמחה :

(א) עֵלֶב בִּיתוֹ בּוֹצֵעַ בָּצֵעַ
וְשׁוֹנֵא מִתַּנֵּת יִחְיֶה:
[משל' חנ. בן]

א [בספר חסידים סימן
 תתשט"ז] איתא רב
ב **עמרים** (גליון):
 בראשונים ודפוסים
 נוסף ליה: **ג** [בבכורות
 איתא: **תתשלז** פ"ש]
 שניין בעין וכו' **בחדרים**
 (גליון): **ד** **בראשונים**
 ודפוסים **חורף רבי יוחנן**
ה **חורף וירל**
אמר אינה חורף:
ו **דפוסים** **מיקדשה:**
ז **דפוסים** **הוי בימור:**
ח **ציל ואיכא** (רש"ש):
ט **ציל** **פאה** **כו**
 (רש"ש):

[illegible]

ה א' תושב' ארע' שומן
 ז' עמק יז'
ו א' מ' מלכות
 ז' מרורה לז' יא' סגן
 עשן קט' טוש' יא' סגן
ז קט' עמק יז'
ח א' מ' וסמ' מל'
 ארע' חז' טוש' עס'
ט ד' מ' מ' מ' ארע' וסמ'
 ה' א' מ' מ' מ' מ' מ'
 רמט עמ' יז'
י א' מ' מ' מ' מ' מ'
 ארע' חז' טוש' עס'
 מ' מ' מ' מ' מ' מ'
יא עמק יז'
יב א' מ' מ' מ' מ' מ'
 ארע' חז' טוש' עס'
 עמק יז'
יג א' מ' מ' מ' מ' מ'
 ארע' חז' טוש' עס'
 עמק יז'
יד א' מ' מ' מ' מ' מ'
 ארע' חז' טוש' עס'
 עמק יז'
יז א' מ' מ' מ' מ' מ'
 ארע' חז' טוש' עס'
 עמק יז'
יח א' מ' מ' מ' מ' מ'
 ארע' חז' טוש' עס'
 עמק יז'
יט א' מ' מ' מ' מ' מ'
 ארע' חז' טוש' עס'
 עמק יז'
כ א' מ' מ' מ' מ' מ'
 ארע' חז' טוש' עס'
 עמק יז'

[illegible]

הצות החושן

וא"כ הדלא קושין לדוכמיה.
 כתב רבינו ירוחם נתיב (כ"ג) [כ"ח]
 זיו ומתכוין לקנות לחצירו, לא קנה
 עדים לזורך חצירי אני קונה במעות,
 אלא"כ הודיעו למוכר, צפ"ע דקמא
 [ק"ב ע"ב], עכ"ל. וצ"י [מחורש ג']
 הקשה עלה מדברי הרא"ש שם צ"ק
 [סי' י"ח], ע"ש. וצ"י [סק"ב] כתב
 ח"ל, ולא ירדתי לסוף דעתו, דברא"ש
 משמע להדיא כדברי רבינו ירוחם,
 ע"ש גבי מ"ש דלא תיקשי מר' אבא
 גבי צב שצנען לשמן וכו', גם צ"מ
 [סעיף ד'] כתב ח"ל, ומ"ש הטור
 [שם] כמאן דאחפניהו, הוא שלא
 כדברי רבינו ירוחם דאפילו אם קנה
 במעותיו ומתכוין לזכות לחצירו לא
 קנה, אפילו אם אמר בפני עדים
 לזורך חצירי אני קונה במעות, אלא"כ
 הודיעו למוכר, וצ"י כתב דגם דעת
 הרא"ש אינה כדברי רבינו ירוחם,
 עכ"ל. וזה אינו וכמו שכתבתי. גם
 ממ"ש הטור כמאן דאחפניהו דמי,
 אין ראיה, דשאני התם דא"ל זיל זבין
 לי, עכ"ל הש"ך. ועיין מה שכתבנו
 צ"ק ג' [נד"י].

סימן קפג

עשה שליח לקנות לו חטין וקנה לו שעורין
 וכו' ט' סעיפים

א (א) הנותן מעות לשלוחו לקנות לו סחורה
 ידועה ולא לקחה [א] (א) אין לו עליו חלל מרעומת
 ואם ידוע שלקה (במעוה המשלח) מוציא ממנו
 בעל כרחו.

ב [ב] הנותן מעות לחבירו לקנות לו קרקע
 או מטלטלים והניח מעות חבירו אצלו והלך
 וקנה לעצמו במעותיו מה שעשה עשוי והרי
 הוא מכלל הרמאים (ג) ואם היה יודע שזה
 המוכר אוהב אותו ומכבדו ומוכר לו ואינו
 מוכר למשלחו הרי זה מותר לקנות לעצמו
 והוא שיודיענו ואם מפחד שמא יבא אחר
 ויקדמנו לקנות הרי זה קונה לעצמו ואחר כך
 מודיעו. הגה (ב) יקנהא סתם במעותיו יכול לומר
 אחר כך לעצמי קניתי ידוקא בקרקע סתם אכל

ציונים ומקורות סימן קפג א. ה"ן קדושין כ"ד ע"א מדפי הרי"ף
 והמרכי פ"ג דקדושין סי' תקכ"ג. ד"מ ג'. ב. לשון רמב"ם פ"ז ממכרה דין
 י. ג. צ"י סעיף א' נשם ה"ן פ"ג דקדושין כ"ב ע"ב מדפי הרי"ף. ד"מ ג'.
 ובציוני שס"ז: צ"י סעיף א' נשם מרכי (פ"ג) פ"ג דקדושין סי' תקכ"ג
 [עין בב"י שם, ובהגהת הרמ"א במרכי שם]. ד. ה"ן סוף פ"ג דקדושין
 שם. עין ד"מ שם.

קצות החושן

המוכר פירות [ב"ב מ"ו ע"ב מדפי הרי"ף]
 הוו להו מעות הלואה, וכן פסק הרמ"ן
 בעל חוב, וכיון דאינו חלל חוב, היכי ה
 להקדיש מלוה ע"פ וכמו שכתבנו חוס' נ
 [ב"ק ל"ו ע"ב] צ"ה יד עניים אגן,
 ע"ש. ואין לומר דקושיה הש"ס אינו
 חלל ממעריך וגבי מעריך שפיר יוכל
 הקדש לגבות משום שיעבודא דר' נתן,
 דהא משמע מתירא שם דאמרו כל
 המקדיש סומעריך אין דעמו כו', דקשה
 נמי ממקדיש.

ולכן נראה, דחוס' לשיטתיהו צריש
 פרק המוכר פירות שם [ב"ב צ"ב
 ע"ב ד"ה אין], דכל היכא דהוי מקח
 טעות הוו להו מעות פקדון, וא"כ
 שפיר פריך גם ממקדיש, כיון דפקדון
 יכול להקדיש.

ומיהו לפי מה שכתבנו צימן ש"ד
 (סק"ח) [סק"ד] דגם במעות
 פקדון כל היכא דהנפקד לא יחזירו עד
 שיצבע אותו צ"ד ה"ל נמי דבר
 שאינו נרשום, ודוקא פקדון שהנפקד
 אין לו שום עסק עמו דה"ל כמזונת
 נקופסיה, אכל במקח טעות אע"ג דדין
 פקדון אינו ליה, אפ"ה ה"ל דבר

נתיבות המשפט

משפט האורים - ביאורים

סימן קפג [א] אין לו עליו אלא תרעומת. ודין זה מנואר
 צ"י ד סימן קע"ז בסעיף מ' דהנותן מעות
 לחצירו לקנות פירות למחצית שכו', ואמר לא לקחתי, דאין לו עליו חלל
 תרעומת.

ולכאורה קשה לי, דהא מנואר צ"מ דף ע"ג [ע"ב] צהאי דיהיז חזי
 לתבירה למזן ליה חמרא ופשע ולא זבין ליה, דמשלם ליה
 כדקא חזיל אפרוותא דזול שפוט, ורב אשי פליג התם, ופריך הש"ס,
 ולרב אשי מאי שנא מהא דתנן [שם ק"ד ע"א] אם אוביר ולא אעבד
 אשלם צמיטבא. ועיין בשיטה מקובצת שם [ע"ג ע"ב] שפירש, דפריך,
 כיון דשם חקינו כך, היה להם גם כאלן לתקן כך. ומנואר שם [ראה שם
 ק"ד ע"א בתוס' ד"ה היה] דצהא דאם אוביר דאף אם לא נכתב חייב, וכן
 מנואר לקמן סימן שצ"ח דאף אם לא נכתב הוי כנכתב, ע"ש צמ"ע
 [סק"ג]. ומשני הש"ס שם, התם צידו והכא לאו צידו. וכתבו התוס' שם
 צ"ה התם צידו, ח"ל, דהכא אין צידו כשער הזול, דשער הזול דזול
 שפוט לא משיך כולי האי וכו'. ועיין סמ"ע סימן ר"ז ס"ק כ"ט,

משפט הכהנים - חידושים

סימן קפג (א) אין לו עליו אלא תרעומת. כתב הסמ"ע
 [סק"א] דלאו דוקא שאמר לו בגד פלוני, אלא
 אפילו אמר לו בגד סתם ג"כ יש לו עליו תרעומת ונקרא רמאי.
 והט"ז חולק וס"ל דלא נקרא רמאי רק בייחוד לו סחורה ידוע.
 וצ"ע בביאורים [סק"א] דדוקא בשליח בחנם או במקבל עסק לזמן
 דדמי לפועל שיכול לחזור בו או אין לו עליו אלא תרעומת, אבל
 בשליח בשכר או בקבלנות לקנות לו סחורה בתרעא דמשך ולא
 קנה, חייב להשלים לו מניעת הריחוק כפי שהריחוק שאר סוחרים
 בעסק כזה.

(ב) ואם היה יודע. הסמ"ע [סק"ג] כתב דאפילו היה יודע בשעה
 שאמר לו המשלח לקנות, רק שהיה ירא להודיע כדי שלא
 ישתדל המשלח לקנות לעצמו, מותר להשליח לקנות לעצמו
 ולהודיע להמשלח אחר הקניה. והט"ז חולק דדוקא כשנתוודע לו
 אח"כ אז מותר לקנות לעצמו, אבל כשידע בשעת שליחות צריך
 להודיע תיכף להמשלח. ועיין ש"ך [סק"ג] שכתב דה"ה אם היה

An agent who used his own money to buy the intended items for himself, is considered a charlatan and the principal may bear grievances against him. If he could not buy the items for the principal, he may buy it for himself, provided he first notifies the principal. In a scenario where others may preempt the agent, he may buy it first and then notify him.

שו"ע חושן משפט סימן קפג סעיף א - ב, [נתח"מ ס"ק א - ב]
 שליח שקנה לעצמו במעות שלו, הוי בכלל הרמאים ויש לבעל הבית עליו
 תרעומת. אבל אם לא היה לקנות בעד המשלח, מותר לקנות לעצמו, ובלבד
 שיודיענו מקודם. אך אם ירא שיקדמו אחר, יכול לקנותו ולהודיעו אחר כך.

קנין. הלכות מכירה פ"ז

מגיד משנה

י הנותן מעות לחבירו לקנות לו קרקע וכו' מה שעשה עשוי. בקדושין ריש פרק האומר לחבירו (דף ג"ט):
יא היה יודע שזה המוכר וכו'. זה מנואר שם במעשה דרכה בר בר חנה דיהיב וזו לרב כמו שימנאר שם והוא בהלכות וכתב במדושי הרמב"ן ז"ל במה שאמרו מה

הנאמרת במקומה ואולי זהו שלא הביאה הרב אלפסי ז"ל בהלכות סוגיין דהאיש מקדש ואע"פ שהרמב"ן והרשב"א ז"ל כתבו שמקדש על מ"ש שאין אשה מתקדשת במלוה דהוא הדין לשאר הנקנין כספק שאין נקנין בה אינו מקפיד שהיה לו לפרש ומ"מ שיעת האחרונים ז"ל עיקר ומ"מ אם כתב לו את השטר קנה בשטר דהוי ליה כמתנה וכו' ז"ל:

ה הלוקח מחבירו קרקע וכו' והניח משכון אינו חייב לקבל פי' שפרע. זה מפורש בהלכות נהנה (ב"מ דף מ"ח) ומ"ט) וראיה מפ"ק דקידושין (דף ס"ז) והסכימו ק"ן הרבה מן האחרונים ז"ל:
ו מוכר לו בדברים בלבד וכו'. זו מימרא פ' אחיה נשך (ב"מ דף ע"ד). במציעה ובהלכות לשון המימרא סתומה קניא ופירוש סתומה רשם. ומ"ש פסקו הדמים. לפי שקודם הפסק ודאי אינו קונה כמו שנאמר פ"ד:
ואם מנהג המדינה הוא שיקנה וכו'. מפורש שם ובאמרא דנהיגי למיקני ממש קני ושמינן מינה כי המנהג מבטל ההלכה וכל כיוצא בזה שכל דבר שנמנהג על פי המנהג קניין ומקנין הילכך ככל דבר שנהגו התנאים לקנותו קניין עכ"ל של הרשב"א ז"ל:
ז דבר ברור הוא וכו'. זה פשוט דלא עדיף משאר קניות:
ח והנושא ונותן בדברים בלבד וכו' ה"ז במחוסי אמנה ואין רוח חכמים נוחה חימונו. מימרא דר"י ובריתא נהנה (שם מ"ט). ודלא כרז. ויש מפרשים דדוקא בחד מרעא כלומר שלא הוקר המוכר ולא החל אכל במרי מרעי שהחל או שהוקר אין נדברים משום מחוסרי אמנה ואין זוהי ראיה ברורה והעיקר דכל גוונא יש נדברים משום מחוסרי אמנה וזה דעת הראש"ד והרשב"א ז"ל:
ט וכן מי שאמר לחבירו וכו'. מנואר שם דין זה והחילוק בין מתנה מרובה למתנה מועטת וכל מוכר כמתנה מועטת:

יג שלשה שנתנו וכו'. זו מימרא נפרק אחיה נשך (ב"מ דף ע"ד):
יד היו מעות של אחד וכו'. זה מנואר שם נאמרה מימרא עלמה ואמא בהלכות במציעה:

המוכר

המקנה

עד שיקנה אותו בדברים שקונין בהן: **י הנותן** מעות לחבירו לקנות לו קרקע או ממלטין והניח מעות חבירו אצלו והלך וקנה לעצמו במעותיו מה שעשה עשוי והרי הוא מכלל הרמאין: **יא היה** יודע שזה המוכר אוהב אותו ומכבדו וכו'. ואינו מוכר למשלחו הרי זה מותר לקנות לעצמו. והוא שיחזור ויודיעו. ואם מפקד שמא יבא אחר ויקדמו לקנות הרי זה קונה לעצמו ואחר כך מודיעו: **יב יהורו** מקצת המורים שאם קנה לעצמו במעות חבירו אחר שזקפן עליו מלוה הרי קנה לעצמו. ומקבלין ממנו כשאמר זקפתי אותם המעות על עצמי במלוה. ואני אומר שאין דין זה דין אמת. אלא המקח של משלח כמו שיתבאר בדין העסק: **יג ושלשה** שנתנו מעות לאחד לקנות להם המקח. אם היו המעות מעורבות וקנה במקצת הדמים. אף על פי שהיתה כוונת השליח שזה שקנה לאחד מהן הרי המקח של כולן וחולקין אותו לפי מעותיהן: **יד היו** מעות של אחד מהן צורין וחתומין. אע"פ שהיה בלב השליח הזה שיקנה המקח לכולן. לא קנה אלא זה שנקנה המקח במעותיו בלבד:

קנה לעצמו במעות המשלח

רמב"ם הלכות מכירה פרק ז הלכה יב

שליח שהשתמש במעות המשלח לקנות לעצמו אחר שזקפן עליו במלוה, יש אומרים שמהני, וגם אמרו שנאמן לומר שעשה כן. אבל הרמב"ם פליג וס"ל שזכה המשלח.

According to some authorities, if an agent declared the money given to him by the principal to be a loan that he would repay, and then used the money to purchase the item for himself, the item would belong to the agent. Moreover, the agent is believed in his claim that he had done so [even without witnesses]. Rambam argues with this ruling, and states that the items would belong to the

קצות החושן

קצות החושן

האם יש
חולוקת
לדיוט בין ד'
יחזקוני ובר'
השרבא

(ג) וזין יי האי מידר. והנה כבר העתקנו הסוגיא [ב"ק ק"ב ע"ב] נסק"א, ע"ש, ומבאר מדברי הראשונים גם האחרונים דקיי"ל כר' יוחנן ודלא כחוכא דבני מערבא. אלא דמדברי מוס' שם נראה דש' לומר דגם ר' יוחנן ס"ל לדינא דבני מערבא דהיכא דלא הודיעו למוכר

א' מידר
שחודש
דיוט
הפסד
נפלות
על
השליח

יוחנן מוקי לה בהודיעו למוכר שהוא קונה לבעל המעות, ולבני מערבא לא משמע להו הכריחא בהודיעו כיון דסתמא קמי'. וקשה כמה שכתבו מוס' דמוקי הכריחא בהודיעו למוכר שהוא שליח, הא כשינה השליח והודיעו למוכר שהוא שליח, המקח בטל לגמרי, וכמבואר

הדדע לא
פד' ד'כ
החודש
למכור
שיקנה
מכירת

בטור וש"ע סימן (קפ"ה) [קפ"ב טור סעיף ד' ושו"ע סעיף ב']. ואפשר דמיי' דליכא צירור שאמר לו המשלח לקנות חטין, ויכול המוכר לומר שלא שניה. אלא דלפי מ"ש הסמ"ע סימן קפ"ה סק"כ דהיכא שאומר המשלח המימי כהדיא שלא יתנהו אלא בחטין דהמקח בטל, ע"ש, א"כ קשיא.

אמנם מדברי הפוסקים מבואר דלא קיי"ל דבני מערבא אלא כר' יוחנן דפליג וס"ל דלא בני הודעה כלל. וביטול קושיא מוס' נראה לענ"ד לפי מ"ש הרא"ש (שם פ"ט סי' י"ח) ח"ל, מי הודיעו לבעל חטין שיקנה חטין לבעל המעות, ולמיהא לחוכא דבני מערבא, דאע"ג דשני שליח, מ"מ אינו מתכוין לקנות, ודעמו לזכות לזכור בעל החטין לשליח, יד שליח כיד צה"כ שהוא מתכוין לזכות, ולא צענין שידע בעל החטין שהוא זוכה לבעל המעות,

(ג) בקרקע מיוחד והוא מנהג רמאות ודאי מעיקרא קנאה למשלח ולא יכול לחזור בו. הקנאה באחד מדרכי הקנאה בלא מעות זכה המשלח ואפילו מכרה השליח אינו כלום.

ג' ישליח שקנה לעצמו במעות המשלח אף על פי שזקפן עליו במלוה המקח של משלח. הגה מיהו אם אמר השליח לפני עדים שחזר בשליחותו [ד' (7) י"ט] אומרים דקנה לעצמו ה"ש אומרים דכל ענין הוא של המשלח.

ד' יראובן שאמר לשמעון (ג) וזין לי האי מידר וזין ליה סתמא קנייה ראובן משעת משיכת שמעון ואף על פי שחזר שמעון אחר משיכה ואמר לעצמי כיוונתי לקנות אינו נאמן אף על גב דיהיב שמעון דמים שלו קנייה

ציונים ומקורות. ה. כ"י מחורש א' בשם פוסק הסכ"ס ח"ב סי' קל"ב. ד"מ שם. ו. טור סעיף ג' בשם הרמב"ם פ"ו ממכירה ה"ב. ז. מרדכי ב"ק פ"ה ה"ח קמא ע"י ש"י קי"ד והסג"ד משם שם. ד"מ ג'. ח. רע"ב יומט נמי (כ"ז) ב"ח פ"א, ד"מ שם. ובדיוני שס"ו ובה"ג: וז"ל סימן קמ"ו מ' מחורש ל"ו בשם פוסק הסכ"ס ח"ב סי' שס"ט שני הדעות. ט. טור סעיף ד' בשם הרא"ש.

נתיבות המשפט

משפט האורים - ביאורים

משפט הכהנים - חידושים

(ג) בקרקע מיוחד. ונראה, אפילו ליכא עירי שלמות, דש' לו מיגו, דקנה המשלח, דהקרקע קיימא בחזקת המשלח מיכף כשקנאה, ואינו יכול להוציאה מחזקה במיגו. וצמטלטלין כה"ג צ"ע אם יש לו מיגו אי נאמן, כיון דהוי להחזיק, ומיגו מהני אפילו במקום דמשע' עלמו רשע. והא דלית נאמן כאן אף בלא מיגו דהא לפטור מממון נאמן אפילו במקום דעושה עלמו רשע. (ראה הגהות אשר"י ב"ק פ"ט סי' י"ח ד"ה מעשה). מ"מ שליח שאני, כיון דהוא רמאי, וחזקה שליח עושה שלמותו (ו) חזקה אלימתא הוא. ומ"מ במקום מיגו צ"ע, דהא אפילו במקום חזקה אחרת מיגו להחזיק.

אח"כ מנאחי נחומים סימן פ"ג [סק"א] שכתב כהניא גבי מגיבי מנאחי, דנאמן במיגו לומר לעצמי כיונתי, ודן זה מדמין אותו הפוסקים למגיבי מנאחי כמבואר בסעיף ד' בה"ג וצ"ח [שם ד"ה ראובן], א"כ הלא נמי נאמן כשיש לו מיגו, ע"ש.

(ד) יש אומרים דקנה לעצמו. ע"ש ד' הדיעות, דמאן דס"ל דקנה לעצמו, ס"ל דכיון דנעשה גולן על המעות ועמדו ברשותו לענין אונסין, נעשה בעל המעות, וכיון דנעם המוכר להקנות לבעל המעות, וכיון דהשליח כבר גול המעות, הוי השליח בעל המעות וקנאו השליח, ומאן דס"ל דהמשלח קונה, ס"ל דאף דנעשה גולן על המעות, מ"מ נהי דקנה ליה לענין חיוב אונסין ממדת שנעשה גולן, מ"מ גוף המעות לא נעשה לא שליח, והמעות של המשלח (לקדש בו אשה ולקנות בו עבדים וקרקעות) (א) אע"ג דלית יכול לקדש בו את האשה ולקנות בו עבדים, וזו רק כיון שאינו ברשותו, אבל שלו הוי, ולהיפך דהגולן אינו יכול לקדש בו כיון שאינו שלו, משו"ה (ו) המשלח נקרא בעל המעות, ודעת המוכר להקנות לבעל המעות, ואפילו אם הודיע למוכר שקונה לעצמו מ"מ קנאו המשלח. כדמוכח בסמ"ע ס"ק י"ב דדוקא ייחוד מעות אחרים מהני, אבל זקפן במלוה לא מהני.

אב"ד כשינה כגון מחטין לשעורין, כתבו הסמ"ע [סק"ה] והש"ך [סק"ה] דמהני. אף דקיי"ל [להלן סימן ש"ו סעיף ג'] כר' יהודה [ב"ק ק' ע"ב] דשינוי אינו קונה. נראה, דצמטלין לגזול ולקנות לעצמו מודה ר' יהודה לר' מאיר דשינוי קונה, וכמבואר כל זה בשיטה מקובלת ב"ק [ק"ב ע"ב] ובחידושי רש"א [שם].

והפ"י נראה, דמ"ש הסמ"ע בסיון קע"ו ס"ק ל"ו דמשמע מדבריו שם דצמטלין לקנות לעצמו דשינוי קונה, מיייר צמטלין על עסק דיוע כגון צמטלין לקנות חטין, וקנה שעורין, או מהני שינוי, אבל צמטלין כל עסקיהם לא מהני שינוי, וכמו שכתבתי שם [סק"ז].

אך לבאורה קשה, הא דבגל שניה דקנאו המשלח, הא השליח חזר משליחותו וביטל שליחותו ונחזיקו בהמשיכה לקנות לעצמו, וא"כ נהי דדעת המוכר להקנות לבעל המעות שהוא המשלח, מ"מ הא המשלח לא עשה קנין משיכה, ואינו רק קנין מעות ומעות לא קנה, וא"כ יהיה המוכר יכול לחזור בו.

ו"י, דהא עיקר הטעם דמעות אינן קונות הוא משום שלא יאמר נשפרו חטין צעילי וכדי שהמוכר יטרח ויזיל, והיכא דלא שייך טעם דנשפרו חטין צעילי, באמת מעות קונות וכמבואר בסיון קל"ח [סעיף ה'] א"כ הלא, כיון דמשך השליח החטין לביתו, אף דלא נמכר לקנותו להמשלח, מ"מ לא שייך הטעם כדי שיערים המוכר להזיל מדליקה, דכיון שלא הודיע למוכר, ממילא אינו ברשות המוכר לשריפה כשמשך השליח לביתו, וממילא המעות קונות.

כמה נחלקו
בקנה השליח
לעצמו
במעות ששלו
אם זכו
המוכר ע"י
כח

מדוע קנו
השליח
לעצמו
כששלו או
דקיי"ל כר'
יוני
ענין
בשורה

אין קונה
השליח
במעות
כשהמשיכה
ונשמה ע"י
שליח לעצמו

If an agent used the money of the principal to buy the item for himself, the item still belongs to the principal, even if the agent previously declared the money to be a loan. If he retracted his agency in front of witnesses and then used the money to buy the item for himself, Rema cites two opinions whether the item belongs to the principal or the agent. Nesivos explains that according to all opinions, the item is being sold to the one to whom the money belongs to at the time of the sale. According to the first opinion, the agent using the money has become a gazlan, which effectively makes him the owner of the money. The second opinion argues that a gazlan is not a true owner, despite being fully responsible to return the

שו"ע חושן משפט סימן קכג סעיף ג, נתח"מ סק"ד לדעת המחבר, שליח שקנה במעות המשלח קנה המשלח, אפילו זכה המעות במלוה. אבל אם חזר בפני עדים על עיקר השליחות ושוב קנה החפץ במעות המשלח, הביא הרמ"א שתי דעות אם זכה לעצמו. וביאר הנהיבות, שהמקח שייך למי שרואה "בעל המעות". והמחלוקת היא מי נקרא 'בעל המעות', השליח שנחשב כגולן על המעות, או המשלח שהוא עיקר הבעלים.

ובתוס' שם הקשו, אמאי הולך ר' אבהו להוכיח ממנתי' דהמקדש נכסיו וכו' דאני חטין וחטין דשליחותיה קעביד, הא מגופא דצרייתא משמע הכי, דווקא נקט ליקח בזה חטין ולקח שעורין וכו'. ותיירא, דבאמת גם לר' יוחנן לריך בעל החטין לדעת למי להקנות, ובסדרת בני מערבא, אלא דמוקי למנתי' בהודיעו. וזהו דמתקיף רב שמואל בר ססרטי על בני מערבא, דבהכרח איירי כשהודיע, דאלא"ה אפי' חטין וחטין נמי. וע"ז משני ר' אבהו, דאמנא לריך הודעה, אלא דבאופן דעביד שליחותיה הרי ידו כיד בעה"ב ובעה"ג לא בעינן הודעה, וזהו דמוכיח ממנתי' דלכע דמיירי לכו"ע בלא הודיעו, וע"כ דמהניא שליחותיה דכידה דמי. עיי"ש בתוס'. אכן הרמב"ם זצ"ל מהלכ' שלוחין ה"ה פסק לדינו דר' יוחנן דאס הוסיפו דמיהן לבעל המעוה, ולא כתב לחלק דהיינו דווקא באופן שהודיעו למוכר שיקנה לבעל המעוה. ומבואר בזה דס"ל להרמב"ם דר' יוחנן פליג על עיקר דבריהם של בני מערבא דס"ל דלריך המוכר לידע למי להקנות, אלא ס"ל דגם בלא ידיעת המקנה קונה הכסף לבעליו, וקיי"ל בזה כר' יוחנן דאי"ל הודעה. וכן משמע מדברי שאר הראשונים ודלא כהתוס'.

והנה בטעם הדבר דס"ל לר' יוחנן דאי"ל הודעה, כתב הרא"ש והר"ד שביטמק, דהיינו משום דכל שעה דעת המוכר להקנות המקח למי שהמעוה שלו, דהרי ידוע שיתכן דקונה לאחרים בשליחות, עיי"ש. ובאמת כן מבואר בירושלמי דמאי פ"ו ה"ה, ר"י אומר לא נתכוין המוכר לזכות אלא ללוקח, ר' יוסי אומר, לא נתכוין המוכר לזכות אלא לבעל המעוה, עיי"ש. והיינו כמ"ש הרא"ש דהא דאי"ל הודעה היינו משום דגם בלא"ה איכא דעת המוכר להקנות לבעל המעוה.

אכן נראה, דמסוגיא דידן מוכח דאין הטעם משום דדעת המוכר לבעל המעוה, אלא דגם היכא דדעתו להקנות להשליח ג"כ קונה בעל המעוה לר' יוחנן. דהנה בהמשך הסוגיא אמרינן, אמר מר, הלוקח שדה בשם ריש גלותא אין כופין אותו ריש גלותא למכור, מכלל דמיקנא קניא ליה [ללוקח], לימא פליגא אבני מערבא דאמרי וכי מי הודיעו וכו', עיי"ש. והנה צנונא דא הרי לא שייך כלל לומר דדעתו דמוכר להקנות לבעל המעוה, דהרי אומר לו הלוקח בפירוש דקונה עבור ריש גלותא, והמעוה הן שלו, ומהיכי תיתי שיקנה באופן אחר ממה שאומר לו, והסברא דדעתו לבעל המעוה הא לא שייכא אלא בסתמא דאין הכרח דקונה עבור עצמו, משא"כ באומר לו בפירוש דקונה עבור אחר במעוה האחר, וזה ברור. ומ"מ הרי מבואר בגמ' דפליגא אבני מערבא, והיינו דלר' יוחנן שפיר קנה הלוקח, והרי להדיא דלר' יוחנן הכסף קונה לבעליו אף בלא דעת המקנה כלל. ובאמת כן הוא מבואר בשו"ע חו"מ סי' קפ"ג סעי' ג', שליח שקנה לעצמו במעוה המשלה, אע"פ שזקפן במלוה המקח של משלה. וברמ"א, מיהו אס אמר לפני עדים שחזר משליחותו, י"א דקנה לעצמו, וי"א דכל ענין הוא של

ליתר עיון

המשלה. ועיי"ש צביאור הגר"א ס"ק ה' בליקוט ובסק"ו דביאר דעה הראשונה, דקנין המשלה מגדר יד שליח כיד בעה"ב וכר"א בגמרא, כל שלא חזר משליחותו, ולכן אס חזר שפיר קונה לעצמו. ובס"ק ז' כתב לבאר הדעה השניה וז"ל, דל"ד להא דצ"מ הנ"ל, דשם כי הדר לא הוי מע"י של בעה"ב, אבל כאן מעותיו של המשלה, ע"כ. והיינו דינא דר' יוחנן דלא בעינן שיהא לו דין שליח, אלא דהמעוה עצמן קונות למשלה אף בלא דעת ובלא מעשה השליח בשבילו.

ג. והנראה צביאור הדבר, דהנה לר' יוחנן דס"ל דמעוה קונות מן התורה, כתב רש"י בצ"מ דף מ"ו ז' ד"ה סבר ליה ותוס' בצבורות דף י"ג ז' ד"ה דבר, דגמרינן לה מהקדש דכתיב ונתן הכסף וקם לו, עיי"ש. והנה בהקדש הרי הפדיה היא בהכרח ע"י הכסף דנכנס החולין תחתיו, אלא דנאמר בזה גם דין קנין הנובע מהפדיון, דנכנס תחתיו גם בהבעלות ומתחלפת הבעלות, ומזה ילפינן גם להדיט דמהני קנין כסף מן התורה. והנה בהקדש הרי נראה ברור דהכסף עצמו עושה הקנין, דמלד הפדיה נכנס תחתיו וצוה נקנה ג"כ, ומזה ילפינן לעלמא דכל שותן את הכסף בתורת קנין נכנס החפץ תחתיו. ולפי"ז הרי נמלא, דכמו לענין הקדש הלא הכסף בעצמו קונה, דהא ליכא כלל כוונה המקנה, וגם אי"ל דעת הפודה לקנות אלא דהפדיה בעצמה עושה הקנין, א"כ ה"ה בהדיט בעינן רק כוונה דיהא כסף זה עבור החפץ שיכנס תחתיו, ואז שוב הכסף בעצמו עושה הקנין. אכן זהו דווקא בקנין כסף, משא"כ בשאר קניינים שיסודם הוא מעשה לגמור חלות הקנין שנעשה בדעתם, בזה ודאי בעינן כוונה להקנות לקונה וידעה עם מי נעשה הקנין.

והנה נראה פשוט, דדין כסף בשחרור עצדים ובקידושין אשה, אינא מגדר חילול וחילוף שוים כמו בקנין כסף דמכירה, דהרי בקידושין אין כאן חפץ ושיווי הנכנס במקום הכסף, אלא הוא עשית חלות מחודשת של אישות ע"י מעשה נתינת הכסף, וכן לענין עבד כנעני דאינו גדר מכירה, אלא מעשה שחרור והפקעת עבדות. ובהנהו צע"כ דאין הפירוש דהכסף משחרר והיינו דנטול כסף עבור השחרור, אלא ודאי השחרור הוא מלד האדון שהוא המשחרר, וכמו שמשחרר בשטר, אלא דבעינן לזה מעשה קנין, ומעשה הקנין הוא נתינת הכסף. ומעשה מבואר, דהא דנאמר בזה דין נתינת כסף ע"י אחרים, היינו דאפשר לעשות מעשה קנין גם בכסף של אחרים כשנותן הכסף בשביל הקנין, וחשיבא מעשה נתינה דמהניא להקנין דשחרור העבד. וכן לענין קידושין ילפינן מעבד כנעני דנתינת אחרים בשביל המקדש מהניא לחלות הקידושין, ושפיר חשיב מעשה קנין המועיל עבור המקדש.

ולפי"ז נמלא, דא"א למילף דין עבד כנעני דהיינו גם לענין מכירה, דהא יסוד דין הקנין בזה לא דמי זל"ז, דהא דמהני נתינת אחרים לשחרור וקידושין, היינו משום דהתם

Further lyun: To explain why an item being paid for with someone else's money belongs to the owner of the money, despite the seller and giver not intending for him to own it, Rav Ahron writes that an acquisition by way of money is comparable to a redemption from hekdesch – the money works on its own accord to take the place of the item.

יתר עיון: משנת רבי אהרן קידושין סימן ט' כדי לבאר את הענין שבעל המעוה קונה אע"ג שבין הנותן ובין המוכר דעתם להקנותו למי שנותן המעוה, חידש ר' אהרן שקנין מעוה דומה לפדיון הקדש, שהמעוה עושים עיקר הקנין מעצמם.

שדה בשם ריש גלוחא [ב"ק ק"ב ע"ב], וימא פליגי אנני מערבא, דהא אפילו למאן דפליגי אנני מערבא זעין שיהא בעל המעות, והא האם הריש גלוחא לא נתן מעות, וא"כ דמי לזבע שזנע לשמן דאין אדם וזכה בשלו לאחר. וז"ל דהתם כיון שאמר הלוקח לעדים השטר בשם ריש גלוחא, א"כ העדים עומדים בשם ריש

גלוחא, ודוק ול"ע*. עיין בתשובת מהרשד"ם [חלק חור"מ] סי' קכ"ה וקנ"ה *ורמ"ם [קש"כ]: ג' ואינו מוכר דמש"עו בו. הוא לשון הרמז"ם [המובא בציונים אות ב], וכ"כ הטור [סעיף ב] אצל אס המוכר אינו ממנהל למכרה למשלנו בו, וכן משמע מפירוש רש"י [קדושין ג"ט ע"א ד"ה באגא]. אצל רבינו ירוחם [שם] כתב, ודוקא שראוי לשלוח יותר ממשלנו, כגון שהיה צקעת אלמים וממיראים משלנו ולא ממשלנו. ונראה לי דגם דינו אמת, וק"ל *עיין בתשובת ר"א ח' חיים סי' מ"ד [קש"כ]: סעיף ג' ד' שוקפן ע"י במד"ה בו. ויש עדים. כן משמע דעת הרמז"ם [המובא בציונים

ד' ואח"כ מודיעו. כדי להוילא נפשו מהמחד וגם כדי שלא יסמוך ע"י: סעיף ג' ה' שוקפן ע"י במד"ה. פירוש, שחשדנז נפשו, מעות הללו שנתן לי המשלח אקנה לי זכא לענמי ויהיו צדי מעותיו צמורת הלוואה ואשלים לו היום או מחר: ה' שחזור בש"יחותו בו. דאין לך שליחות יד גדול מזה. והולקים סבירא להו

דגם שולח יד לא קנה לנפשו כי אס כשנייה, דא"ל המשלח לקנות לו חטיין והוא קנה לנפשו שעורים*, דא קנאו כהנינו. *ועיין דרשה ד"מ [סעיף ג']:

*ש"ך בח"י:
כ"ה צדקו
ירושם והמובא
בציונים אות
ח' וכן משמע
בגאון אשר
[ב"ק פ"ט סי'
י"ח ד"ה
מעשה
**משנה"א
סק"ד

המוכר אוהב אותו ומכבדו לו *ואינו מוכר למשלחו הרי זה מותר לקנות לעצמו *והוא שיודיענו ואם מפחד שמא יבא אחר ויקדמנו לקנות הרי זה קונה לעצמו *ואח"כ מודיעו. הגה *קנאה סתם צמעותו יכול לומר אחר כך לענמי קניתי *ודוקא בקרקע סתם אצל רמאות ודאי מעיקרא קנאה למשלח ולא יכול לחזור בו. *קנאה צאחד מדרכי הקנאה צלא מעות זכה המשלח ואפילו מכרה השליח אינו כלום.

ג *השליח שקנה לעצמו במעות המשלח אף על פי *שזוקפן עליו במלוה המקח של משלח. הגה מיהו אס אמר השליח לפני עדים *שחזור בשליחותו *ה"ס

ציונים ומקורות ג' צ"י סעיף א' בשם הר"ן פ"ב דקדושין כ"ב ע"ב מדפי הרי"ף. ד"מ ז', ובציוני שס"ז: צ"י סעיף א' בשם מרמ"ם (פ"צ) פ"ג דקדושין סי' תקכ"ג [עין בב"י שם, ובהגהת הרמ"א במדרכי שם]. ד' ר"ן סוף פ"ב דקדושין שם. עיין ד"מ שם. ה' צ"י מחודש א' בשם משנה הרשב"א ח"ג סי' קל"ב. ד"מ שם. ו' טור סעיף ג' בשם הרמז"ם פ"ז ממכירה הי"ב. ו' מרמ"ם ב"ק פרק הגזל קמא עיי"ש סי' קכ"ד והמגיד משנה שם. ד"מ ג'.

משה"א סק"ד אות ו' והמחבר*, וכן משמע בהרצ המגיד שזהו דעת הרמז"ם, ולשון הרצ מגומגם. עיין בתשובת רשד"ם [חלק חור"מ] סי' (קע"ה) *קנ"ה וקע"ז וצמעות ר"ש כהן ספר ז' סי' ק"ג וסי' קע"ד [קש"כ]: ה' י"א דקנה לעצמו. וכן פסק מהרש"ל [ביש"ש] צ"ק פ"ט סי' ל"א צנינו*. ואפשר דגם דעת ה"ס אומרים מודים בזה, וזמ"ש הסמ"ע [סק"ד]. וע"ש *צ"ש פ"ט צ"ק סי' ל"א *כי אין דבריו מוכרחים שם. עיין בתשובת ר"מ אלשיך סוף סי' י', *וצמעות מצ"ט (ח"א) [נח"ב] סי' ק"ח [קש"כ]:

מכת"י
בו ואין
דבריו
מוכרחים
וליתא
לתיבת: כי
ולתיבת: שם

בבתי נרשם
לעיל על
דברי המחבר

ערך להם

סעיף ב' בסופו. האומר לחבירו קנה לי קרקע ולא ייחד לו איהו קרקע, וקנה השליח קרקע סתם ולא פירש לפלוגי, יכול אח"כ לומר לעצמי קניתי. ציונה על קרקע מיוחד וקנאו סתם במעותיו של שליח, לא מצי אמר לעצמי קניתי כיון שהוא מנהג רמאות דשארית ישראל לא יעשו עולה [נפניה ג' י"ג], וככתוב בעמוד. נביי סעיף א' בשם הר"ן קדושין כ"ב ע"ב מדפי הרי"ף. *הקונה במעותיו לחבירו ומתכוין לזכות לו מכלי שיאמר לו חבירו כלום, אפילו אמר הקונה כן בפני עדים, לא קנה, אא"כ הודיעו למוכר ונתכוין להקנות לו. נביי מחודש ג' בשם רבינו ירוחם מירושם מירושם נתיב כ"ח ח"א. ומכל מקום נראה לי דבר פשוט שאין מכריחין את הקונה לקנות כיון שלא הודיעו השליח, והדבר

תלוי ברצונו אם ירצה לקיים המקח או לבטלו. והוא הדין אם קנאה לחבירו במעות חבירו ולא הרשהו על זה, שהדבר תלוי ברצון הקונה וכדין זה, ולא יוכל המוכר או השליח לחזור בהם. *מסימן קע"ה. ראובן אוהב לשמעון, והיה לראובן סחורה ונתן לו לוי ערך בה, והלך ראובן ונתיעץ עם שמעון אם ימכור ללוי באותו ערך, ואמר לו שמעון טוב הוא שתמכור ומכר ללוי, ואחר כך נתגלה ששמעון הוא הקונה ואין לוי רוצה בה לעצמו, אין כאן מכר כלל, שלא יהא שמעון מוכר לעצמו ברמאות. ועיין סימן קפ"ד דין ב' וסימן של"ב דין ד'. סעיף ג' בסופו. בשור יו"ד סוף סימן קע"ז פסק להפך, וזה דעת הרמב"ם.

ליתא בבתי
בעל שמו
ג' י"ט

בבתי
מיניסיו
נרשם כאן:
ד"ה הש"ך
לסעיף ה'
אז בעל
שמות ג' י"ט
רש"י ד"ז על
סעיף ב'

If an agent was sent to buy a specific property, and he did so without specifying for whom he bought it, he cannot subsequently claim that he bought it for himself, even if he used his own money.

רמ"א חושן משפט סימן קפג סעיף ב' שולח שליח לקנות קרקע מיוחד והשליח הלך וקנהו ולא פירש שקונה לעצמו, אינו נאמן לומר אכ"כ שקנאו לעצמו.

ו' ואפילו אם נתרצה בו. עיין נסמ"ע ס"ק י"ג שכתב, קשה לקמן סוף סימן רס"ט שם מסיק דלכו"ע אם נתרצה מתחילה לקנות לשניהם וזה לשניהם ואינו יכול לחזור בו, ועוד דמסיק מור"ס כו', עכ"ל. והב"ח [סעיף ה'] תירץ דכאן מיירי שלא עשו צניהם מעמד גמור אלא דברים בעלמא שיקנו ביחד, ולא אמר

היחך יקנו וצנמא יקנו, אבל לקמן מיירי דעשו צניהם מעמד גמור אין ומה, או אם נתרצו כו', או אם היה לראובן מעות כו', ע"ש עוד:

לאקנויי ליה במה דברים אמורים בדאמר זבין לי "אבל אי אמר אייתי לי דאובין ואזל וזבין לנפשיה זכה. הגה (ר"ל) ראובן שהיה יודע סחורה בזול ואמר לשמעון לקנותה להם צימד ושמעון שמק וקנאה ושזו אומר לעצמי קניתי *אם קנאה צמעות שלו וזה שמעון צמה שקנה (י"ו) ואפילו אם נתרצה מתחילה בפירוש יכול לחזור בו ואינו אלא רמאי אבל אם קנאה צמעות ראובן צריך לחלוק עמו. י"ד ואין המשלח יכול לחזור בו אפילו קנה שמעון צמעות עצמו.

צינונים ומקורות (א) הגהות מרדכי פ"ד דמ"ט ס"י תנ"א ורשב"א בתשובה ח"ג ס"י קל"ה. ד"מ ד'. ובצינוני שס"ז הוסיף: צ"י מחודש ד' בשם פיעור אות ש' שלישות ממון. (ב) צ"י סוף סעיף ג' בשם רשב"א שם ס"י קל"ו. ד"מ שם. וז"כ לעיל בסיומן קס"ג סוף סעיף א'.

להמוכר קנה לעצמו*, דל"כ קשה הא פסק הרמב"ם [פ"ז ממכירה ה"ב] וגם המחבר לפני זה [סעיף ג'] דאפילו זקפו עליו צמולו המקח של המשלח, ודוק: י"ג ואפילו אם נתרצה בתחילה בו. קשה, דלקמן סוף סימן רס"ט שם מסיק דלכו"ע אם נתרצה מתחילה לקנות לשניהם וזה לשניהם ואינו יכול לחזור בו*, ועוד, דמסיק מור"ס וכתב אבל אם קנאה צמעות ראובן צריך לחלק עמו, ושם בסוף סימן רס"ט מסיק דלכו"ע אם היה לראובן מעות, אף שקנה שמעון צמעותו וזה לשניהם, ויש לישב, דכאן מיירי דטוען אף שנמרצתי מתחילה לקנות לשניהם, מ"מ צמעות מקח חוזרתי צ"י וקניתי לעצמי בפירוש, משו"ה כתב כאן דאין מועיל לו הריצוי שהיה מתחילה כיון שחזר בו בפירוש צמעות המקח, ומשו"ה נמי אף אם היה לראובן מעות לקנות בו לא מהני כיון שקנאה שמעון צמעותו אחר החזרה, משא"כ לקמן סוף סימן רס"ט דמיירי שאינו טוען שחזר בו צמעות קנין בפירוש, אלא קנאהו סתם, אלא שאח"כ נא לחזור בו, והוא דבר הלמד מענינו, שהרי דימיו שם למגביה מציאה למכירו דמיירי ג"כ בהגביות סתם, משו"ה שם לכו"ע אם איחא חדא למעלותא, או שנמרצה מתחילה או שהיה לראובן מעות שהיה יכול לקנות בו, וזו צ"י שניהן מאחר שמדעו שלא חזר בו צמעות קנין. כן נ"ל לישב דברי מור"ס דצמעי המקומות הנ"ל שלא יסתרו אהדדי, ושניהן הן מהמרדכי [ב"מ ס"י רל"ב והגהות מרדכי הובאו בצינונים אות י"א] כמ"ש לקמן סוף סימן רס"ט וכמו שאכתוב שם [סעיף ב'], ועיין מה שכתבתי מזה עוד שם: י"ד ואין המושלח יבדל לחזור בו*, וזה ענין צמעי עצמו ואדלעיל קאי, ור"ל כל מ"ש עד הנה איירי בחזרת השלח, אבל המשלח לעולם אינו יכול לחזור בו:

ערך להם

סעיף ד'. ומכיון לאקנויי ליה וכו'. גם צריך שיפירע המעות משלו למוכר, שאם לקח במעות המשלח המקח של משלח, ועיין דין ג'.

מורי וזהב

עוד שם בהג"ה. ראובן שהיה יודע בו. הסמ"ע [סקי"ג] הקשה מזה דנתרצה תחילה בפירוש לא מהני כלום, ובסימן רס"ט משמע דמהני נתרצה לכו"ע. ומק"ל לה דהא אומר שבפירוש חזר בו קודם המקח ואמר לעצמו הוא קונה. וקשה, דהא אינו נאמן לומר כן, דהא כשנתרצה תחילה לקנות ביחד דוכה לשניהם, הוא מטעם דהוה כמו מגביה מציאה לחבירו כמבואר במרדכי בפ"ק דב"מ [ס"י רל"ב] בשם ראב"ן [ב"מ פ"א ד"ה ראובן תבעו] וראב"ה, ובמגביה מציאה פסק בסימן רס"ט סעיף ו' [בהג"ה] דאינו נאמן לומר לעצמי הגבתי אפילו בעודה בידו. ואי מיירי

הכא שחזור בפירוש בפני עדים, הא פשיטא הוא וא"צ לכתבו. ובספר ב"ח [סעיף ה'] מחלק בין נתרצה בהדיא [דהכא], להדיא דסימן רס"ט, ולא מתישב לי כלל. ועל העיטור עצמו [אות ש' שלישות ממון] מריה דהאי דינא דהכא, לא קשה אמאי לא מהני נתרצה תחילה, מאי שנא מהגביה מציאה לחבירו. ד"ל דמיירי דלית ליה מעות, על כן לא מהני נתרצה, דלא דמי למציאה שאפשר לו ג"כ [לגביותה] *לוכות בה כמ"ש מהמרדכי פ"ק דב"מ [שם] בשם ראב"ה, ומה שכתב כאן בסיפא אבל אם קנאו במעות ראובן כו', ולא אמר אבל אם היה לראובן מעות, אורחא דמילתא נקט, כל שיש לו מעות מוציא על חלקו, וא"כ הוא פליג על ראב"ה דהוא י"א בתרא בסימן רס"ט [שם] דמהני נתרצה אפילו באין לו מעות. ודעת רמ"א בזה צ"ע. ולענין הלכה ודאי נקטינן דמהני נתרצה כמ"ש סוף סימן רס"ט*: שו"ע סעיף ו'. היה השער קצוב. פירוש,

Reuven requested Shimon to buy merchandise that was on sale, pledging that they would be partners in it. Shimon went ahead and bought it, and then claimed he had bought it for himself. If he used Reuven's money for the purchase then he must split it with him, but if he used his own money he is believed that he bought it for himself. Sema explains that Shimon is claiming that he specified at the time of the purchase that he is buying it for himself.

Taz argues with this ruling of the Rema, based on the aforementioned Rema that the agent is not believed to say he bought it for himself, so long as Reuven had the funds with which to buy it at the time. Shach suggests that in this case the parties hadn't fully worked out the terms of their agreement, and therefore the agent is believed to say he retracted.

רמ"א חושן משפט סימן קפג סעיף ד, סמ"ע סקי"ג, ש"ך סק"ז, ט"ז שם ראובן צוה לשמעון לקנות להם ביחד סחורה בזול, ושמעון הלך וקנה בסתם במעות שלו, יכול לומר אח"כ שקנה לעצמו. אבל אם קנה במ"ע עות של ראובן צריך לחלוק עמו. ועיין בסמ"ע שהבא מיירי שהוא אומר שפירש בשעה שקנה שהוא קונה לעצמו. ובט"ז הקשה מדברי הרמ"א שהבאנו לעיל שאינו נאמן לומר שקנה לעצמו? [ואם פירש בפני עדים שהוא חוזר פשיטא שהוא שלו ומאי קמ"ל?] ומסקי שלא קי"ל כמו שכתב הרמ"א הכא, אלא אם נתרצה לקנות והיו למשלח מעות כדי לקנות, נות, אינו נאמן לומר שקנה לעצמו. והש"ך הביא בשם הב"ח לחלק דהכא לא היה הסכם גמור שיקנה בשבילו, ע"כ נאמן לומר שקנה רק לעצמו.

(ה) בשמא דראובן. עסמ"ע ס"ק י"א. והיוצא מדבריו דכשנתן מעות שלו כסתמא יכול לחזור בו קודם משיכה, וכשנתן כסם המשלם א"י לחזור, וכשנתן מעות המשלם אפי' כסתם א"י לחזור בו אפי' קודם משיכה עד דמודע למוכר שחזור מהשליחות וקונה לעצמו, וגם דוקא בייחד מעות אחרים. והט"ז חולק וס"ל דבעינן תרתי לטיבותא, דדוקא כשנתן מעות של משלח ובשמא דמשלח או א"י לחזור בו, אבל כשחזר חד מהנך תרתי יכול לחזור בו קודם משיכה כשייחד מעות אחרים, וע"ב [ס"ק] טעם לדברי הסמ"ע:

וההביר טעם דברי הסמ"ע נראה, דנתן מעות המשלם אפי' כסתם נעשה קנין מדאורייתא בין המוכר להמשלם, דהמוכר מקנה לבעל המעות, רק שיכולין לחזור בהן מדרבנן וכשחוזרין מחייבים לקבל מי שפרע [ס"ק ר"ד ס"א], וכ"ו שאין חוזרין קנין דאורייתא הוא, והשליח הוא כאחר כיון שכבר יצא המעות מת"י, ולאו כל כמיניה דהשליח לחזור בו עד דמודע למוכר, פי' שמודיעו שחזר משליחותו ואין רוצה לעשות משיכה רק לעצמו, וכיון דמייחד מעות אחרים תחתיהן שוב לא הוא כגולן על המעות, וכיון דהמוכר ממשיך ליה החפץ ע"פ דיבורו, והוא לא רצה למשוך רק ע"ד שיקנה לעצמו, הרי המוכר הנותן לו אדעתא דידיה כאילו חזר בו מקנין המשלם ומקנהו לשליח, ועושה כן מיראתו שלא יחזור בו המשלם כיון דאיכא רק קנין מעות, ולכן מקנהו לשליח בקנין משיכה. ועוד דכיון שהשליח ייחד מעות אחרים הרי הוא נעשה בעל המעות.

ואם השליח נותן מעות שלו כסתם, יכול לחזור בו קודם משיכה. אף דכתב הטור [ס"ד] דאם שאמר זיל וצין דהוי כמאן דלחפיניה, מ"מ נראה דלא נעשה עליו הלואה עד אחר שקבל החפץ לידו, דהא ודאי אס נאנסו המעות ביד המוכר קודם משיכה באופן שהוא פטור מלהחזיר המעות, או שהמוכר אלס וא"ר ליתן החפץ, אין המשלם חייב לשלם לשליח מעותיו, דכיון דאמר זיל וצין לי לא גרע מהא דסי' נ"ח [ס"א] דאם שהזכיר את השטר, וכן בחפץ בס' ע"ב, וה"נ כריך ליקח החפץ קודם שיתן הדמים ואז נעשה הלואה על המשלם, ולכן יכול לחזור בו קודם משיכה.

ואם נתן כסתמא דראובן אינו יכול לחזור בו קודם משיכה, הטעם דכיון שאמר הילך מעות והקנה השדה לפי' הוא כאילו זיכה מעותיו ע"י מוכר להמשלם. והנה אס המלוה הצטיה להלוה להלוות לו וזיכה לו מעות הלואה שלא בפני הלוה ע"י אחר, ודאי דאין המלוה שוב יכול לחזור בו, וכשהלוה רוצה זיכה כמות למפרע. אבל הלוה ודאי דיכול לחזור בו חזקת כשנתוודע, כמו בזיכה לו ע"י אחר וזיכה בס' רמ"ה [ס"א]. א"כ ה"נ כשלאמר כסתמא דראובן הוא כאילו זיכה לו המעות ע"י המוכר, דכשהלוה מתרצה אס"כ זכה כמות למפרע ונעשה בעל המעות וקנה המשלם החפץ למפרע, וקנין דאורייתא הוא, והשליח כאחר הוא וא"י לחזור בו וכמ"ס לעיל:

(ו) ראובן שהיה יודע שחורה בזו"ל. עסמ"ע ס"ק י"ג מה שסתמא בזה מהא דס"ס רס"ט, ועט"ו. ולפעד"נ ליישב דהנה בלא"ה תמוה דמה"ט יהיה נאמן, הא כתב רמ"א לעיל סעיף ב' בהג"ה דבקרקע מיוחד הואיל והוא מנהג רמאות ודאי מעיקרא קנאו למשלם, וכ"כ המחבר סעיף ד' בלא"ה זצ"ל לי האי מידי דא"ל לומר לעצמי קניתי. וגם קשה דל"ל להר"ן [קידושין כ"ב ע"ב מדפי הר"י] לחלות הטעם בקרקע מיוחד משום שהוא מנהג רמאות, הא כשאמר זצ"ל לי הוא כאמר זכא לי כמבואר בטור [ס"ד] כסם הרמ"ה, והוא דינא דהמחבר בסעיף ד', ובס' רס"ט [ס"ו] מבואר דבאומר זכא לי דא"ל לומר לעצמי הגבהתי, ושם לא תלה הטעם ברמאי כלל. וגם שם נראה דאם אמר בפירוש קודם הגבהה לעצמי אני מגביה דלא הוא רמאי כלל, דלא אישתמיט תנא ושום פוסק לומר דהוי רמאי בזה כשחזר משליחותו ומגביה לעצמו. ועכצ"ל דרך צוויי שייך לומר הטעם משום רמאי, דהא עני המהפך בחררה וצא אחר ונטלה הוי רשע [קידושין נ"ט ע"א], וכיון דהיה משטה בחזירו שעשאו שליח לקנות וקנאו לעצמו הוי רשע, משא"כ במציאה דלא הוי רשע כמבואר בס' רל"ז [ס"א] ולכן גם רמאי

[ו] בשמא דראובן. עסמ"ע [ס"ק] כלל דבריו דכשנתן מעות שלו כסתם יכול לחזור בו קודם משיכה, וכשנתן מעות המשלח אפילו כסתם אינו יכול לחזור אפילו קודם משיכה עד דמודע למוכר שחזור מהשליחות וקונה לעצמו, וגם דוקא בייחד מעות אחרים. והט"ז חולק וס"ל דבעינן תרתי לטיבותא, דדוקא כשנתן מעות של משלח ובשמא דמשלח או א"י לחזור בו, אבל כשחזר חד מהנך תרתי יכול לחזור בו קודם משיכה כשייחד מעות אחרים, וע"ב [ס"ק] טעם לדברי הסמ"ע:

[ז] ואפי' נתרצה. עסמ"ע [ס"ק] שהקשה מסי' רס"ט דשם מסיק דלכ"ע אם נתרצה זכה לשניהם, וכן אם היה לראובן מעות קנה לכ"ע, וכאן כתב דוקא קנאה במעות ראובן. ותי' דכאן מיירי שחזר בו קודם הקנין, ובס' רס"ט מיירי שחזר בו אחר הקנין. והט"ז תמה עליו דהא מדמין דין זה למגביה מציאה ושם מבואר דא"נ לומר אחר שהגביה שחזר בו קודם שהגביה, ומסיק להלכה דמהני נתרצה. והש"ך [ס"ז] מחלק דכאן מיירי שלא עשהו מעמד גמור, ובס' רס"ט מיירי שעשו ביניהם מעמד גמור איך יקנה ובכמה. וע"ב [ס"ק] דבאמר זבין לי בסחורה שאינו בזול אף שלא נתן מעות, דנהי שלא נעשה רמאי במה שחזר בו ממה שהבטיחו להלוות לו מעותיו, מ"מ נקרא רמאי במאי שקנאו לעצמו ולא הודיע, כיון דהוא מנהג רמאות א"נ לומר שקנאו לעצמו, כמבואר בסעיף ב' בהג"ה ובסעיף ד' גבי זבין לי האי מיד. אבל בסחורה בזול דהוי כמציאה דלא נקרא רשע כשקונה לעצמו, לכן לא מיבעיא כשלא נתן לו מעות והשליח הבטיחו להלוות לו מעותיו, ודאי דנאמן לומר שחזר בו ממה שהבטיחו להלוות מעותיו, דלא שייך בזה חזקה שליח עושה שליחותו דאימר נתוודע לו שאינו בטוח, אלא אפילו נתן לו מעות והניח מעות חבירו אצלו וקנאה במעותיו, מ"מ ל"ש חזקה שליח עושה שליחותו דהרי אנו רואין ששינה שליחותו ולא עשהו, מש"ה נאמן. משא"כ בס' רס"ט דמיירי במציאה דשייך חזקה שליח עושה שליחותו, וכן גבי סחורה בזול דסי' רס"ט מיירי ששלחו רק לעשות קנין והוא יתן בעצמו מעותיו, שייך ג"כ חזקה שליח עושה שליחותו, מש"ה אין לומר לעצמי קניתי כמו במציאה: ואם לא אמר לו זיל וצין לי אלא הקונה בעצמו אמר אני קונה דבר זה לשותפות, יכול לומר משטה אני בך. ב"י בשם הרשב"א:

Nesivos Hamishpat explains the apparent contradiction of the Rema another way. The agent is not believed to say he bought it for himself in cases where he would be transgressing the dictum of "ani hamehapech" by doing so. Whereas, in a case that is analogous to the finding of a lost object, such as the one cited by the Rema where the merchandise is being sold below its regular value, the agent would not be guilty of ani hamehapech and is therefore believed in his claim that he bought it for himself.

נתיבות המשפט סימן קפ"ק ס"ו
הנתיבות מיישב את דברי הרמ"א באופן אחר, דהשליח אינו נאמן לומר שקנה לעצמו רק אם יהיה עליו דין עני המהפך אם יקנהו לעצמו. משא"כ במציאה, כגון הכא, שהיתה סחורה בזול שאינו נמצא ברגילות, דק"ל שאינו נקרא רשע [וגם ליכא חזקה דשליח עושה שליחותו, ע"ש הטעם], ממילא נאמן לומר שקנה לעצמו.

הלכות שלוחין סימן קכג

קצות החושן

קצות החושן

בכל אונסין דקין מלוה. וכן ציממוק יוסף צשמעתין דפתחו לו [ב"ק ל"ו ע"א מדפי ה"ק] ו"ל שמעיין מימיה שמוחר להלות למחצית שכר ולהתנות עמו ע"מ שלא ילוה אלא ע"ג כספים, ואם שינה ומלוה ע"י אחרים אס פחתו פחתו לו ואם הותירו הותירו לאמנע, ואע"פ שעתה קרוב לשכר ורחוק להפסד שכל האחריות עליו לא חשוב ריבית עכ"ל, ומדכתב כל אחריות עליו משמע אפילו אחריות אונסין. שוב מנאמי במשנה למלך פ"א משלוחין [ה"ב] הביא תשובת מנ"ט הנזכר וכתב שה"צ בתשובת כ"י [אבקת רובל סי' קס"ג] חולק עליו, ומציא ראיות מהרבה פוסקים דחייב באונסין כששינה ע"ש, וכן עיקר לדינא:

ה) הפסד הוא לשליח. כתב הש"ך [סק"ט] ו"ל דוקא פחת יוקרא חולא אבל אם אירע לו אונס והאונס לא בא מחמת השינוי שנגנב ונאבד ואין לו שום שכר לשלוח מהמשלח פטור השליח תשובת מנ"ט סי' קע"ט ופשוט הוא עכ"ל. ומה דפשיטא ליה לש"ך תמוה, דהא כיון ששינה אינו שלוחו כלל והוא מעות הלואה אצלו וראוי להתחייב בכל אונסין. וכן משמע מדברי ר"י במשרים נתיב מ"ו ח"א ו"ל כתבו הגאונים המפקיד אצל חבירו סחורתו להוליכה למקום פלוני ושינה והוליכה למקום אחר חייב באחריות הסחורה ונעשית מלוה וצ"ד יורדין לנכסיו לפרוע לו כו', ומדכתב ונעשית מלוה א"כ ודאי חייב

נתיבות המשפט

משפט האורים - חידושים

[ח] הפסד הוא לשליח. ואין השליח יכול לומר להמשלח קבל עליך מיד השכר וההפסד או הילך מעותיך, מטעם שכתב השיטה דקנסו שכל המשנה להיות ידו על התחתונה, ויכול המשלח לומר העסק היא שלי לשכר, ומחוייב להמתין עד זמן המכירה, ואם יהיה הפסד הוא לשליח [ביאורים סק"ז]. וכתב הש"ך [סק"ט] דדוקא פחת דיוקרא וזולא הוא לשליח, אבל אונס שלא בא מחמת השינוי או גניבה ואבידה כשאינו מקבל שכר על העסק השליחות פטור. וע"ב [סק"ז] דדוקא כשכבר קיבל המשלח העסק לשכר או פטור מהאונסין, אבל אם נאנסו קודם שנתוודע למשלח כלל מקניית הסחורה, יכול המשלח לומר אין רצוני כלל בהסחורה, ונעשו המעות הלואה בידו וחייב באונסין:

משפט האורים - ביאורים

לא הוי. ולכן כתבו הפוס' טעם אחר בה"ד דסי' רס"ט דהוא מטעם דשתיקה הוי כהודאה וקיבל לעשות שליחותו לזכות בשבילו {וע' בתשו' הגאונים בתראי סי' כ"ג}, וכיון שנעשה שליח אמרינן חוקה שליח עושה שליחותו והגביה להמשלח. וזה לא שייך בזמני כשאין לו מעות להמשלח והשליח הצטיה להלוות לו המעות, דבזה ליכא הוכחה שעשה שליחותו, דאימר חזר מלהלוות לו דאפשר שנתוודע לו שאינו בטוח ואינו רוצה להלוות לו, ועוד דשמה לא מנא מעות להלוות לו, ונגד ההצטחה להלוות לו ודאי דלא שייך לומר חוקה שליח עשה שליחותו והלוה לו. וכן אפי' נתן לו מעות והניח מעות חבירו אצלו וקנה במעותיו לא שייך לומר חוקה שליח עושה שליחותו, כיון דחזוין דשינה ולא קנה במעות המשלח רק במעותיו. ולכן הוצרכו ליתן בזמני הטעם מפני שהוא רמאי, דנהי דלא רצה להלוות לו מעותיו מ"מ רמאי הוא

במה שקנאו לעצמו, ומכא הוכחה זו אמרינן דקנאה לשותפות.

וה"פ ל"ק קושית הסמ"ע מס' רס"ט, דכאן מיירי בסחורה בזול דהוי כמציאה דלא הוי רשע כשקונה לעצמו כמבואר בסי' רל"ז [שם], ולא שייך טעמא דרמאי שהביא הרמ"א גבי קרקע מיוחד. וגם לא שייך הטעם דחוקה שליח עושה שליחותו כמו במציאה, כיון שצריך להלוות לו מעותיו. ואפי' נתן לו מעות והוא קנה במעות עצמו, הרי חזוין ששינה בשליחותו כמס"ל. ואפי' לקח סתם במעות שלו והיה מעות להמשלח ג"כ לא שייך חוקה שליח עושה שליחותו, כיון דחזוין דלא לקח מעות אצל המשלח ולקח במעות שלו, ולכן נאמן שקנה לעצמו כיון דלא שייך הנך תרי טעמי. אבל בסי' רס"ט מיירי ששלחו רק לקנות, דהיינו לעשות קנין במשיכה או הגבהה ואח"כ יתן המשלח בעצמו המעות, ובזה שייך ספיר חוקה שליח עושה שליחותו, כיון דלא היה צריך להלוות מעות עבורו דהא לא שלחו רק לעשות קנין. וגם א"ל שהיה ירא לקנותו להמשלח כי שמה לא יסלק המשלח המעות למוכר ויצטרך הוא לשלם, דו"א דאילו היה ירא היה יכול להודיע למוכר שקונה בשם המשלח, ולכן אינו נאמן. ובזה מדוקדק לשון הרמ"א, שצ"ל זה כתב וקנאה במעות שלו, ובסי' רס"ט כתב סתם וקנאה והשמיט במעות שלו, משמע שקנאה באחד משאר קנינים.

עיי' צ"י בטור [ס"ג] שהביא בשם הרשב"א [ח"א סי' קל"ה] נהגו בעלי חנויות כשרוצין לקנות בגדים שאומרינן קצת קונים וכו', אם יכולין לומר משטה אני כך כדי שלא תפסיד על המקח וכו', והשיב שיכול לומר כן. נראה דמיירי שלא אמר לו חבירו בתחילה וצין לי האי מיד, דבאמר לו חבירו וצין לי האי מידי ואינה סחורה בזול פסק הטור והמחבר דאינו נאמן לומר לעצמי קניתי. ומ"ש הרשב"א שם אלא אפי' אמר לו קנה לי וכו', מיירי שחזר בו לפני עדים קודם שקנה, א"נ שהרשב"א פליג ארמ"ה ואין קי"ל כהמחבר:

Practically, it can often be determined whether the intent of the buyer was to purchase the property for himself or for the partnership. For example, if the buyer used his own money for the deposit that he gave when signing the contract, that would indicate that he purchased it for himself and he would retain the profits. If he used the money set aside for the partnership, then that would indicate he intended to purchase it on behalf of both partners (see Shulchan Aruch 183:3), and they would split the profits. However, this method was ineffective in our case, since the two partners had agreed that the buyer would lay out the money for the initial deposit on his own. Another method would be to identify who signed the contract. But here, too, in our case this method could not be used, since the buyer used a “shell entity” to sign the contract, and it was unclear whether he had created it for himself alone or for both partners.

THE CONTRADICTION WITHIN THE REMA:

According to what we have seen so far, it would seem that based upon the Rema, even if the buyer truly intended on purchasing the building on behalf of himself, he would have to split the profits with the manager. However, the Rema (C.M. 183:4) appears to contradict himself concerning this point. The Rema discusses a case mentioned in the Mordechai where Reuven gave Shimon money and instructed him to purchase some cheap merchandise with it. Shimon made the purchase and did not say anything to Reuven about it, indicating by his silence that he intended to execute the instructions given to him. Later, though, Shimon claimed that he purchased the merchandise for himself. The Rema rules that if he used his own money for the purchase, then it belongs to him and he is believed to say that he purchased it for himself, though he is considered a *ramai*. According to this ruling of the Rema, the *shaliach* is believed to say he purchased it for himself, which apparently contradicts the aforementioned ruling of the Rema that he is not believed to claim that he engaged in such an act of deceit.

RESOLUTIONS TO THE CONTRADICTION WITHIN THE REMA

The Acharonim offer a number of answers to this contradiction that will likely determine the halacha in our scenario as to whether the buyer is believed or not. The

Nesivos HaMishpat writes that there are two reasons mentioned by the Rishonim for the Rema's ruling that the *shaliach* is not believed. The first is mentioned by the Ran (the source of the Rema) that we do not believe the *shaliach* would engage in such a deceitful manner to take the same property for himself that the *meshale'ach* instructed him to purchase on his behalf (similar to the principle of *ein adam meisim atzmo rasha*, that a person cannot incriminate himself), and the second is that we assume he performed his *shelichus* properly (*chazakah shaliach oseh shelichuso*). However, these two factors do not apply in the second case of the Rema. The first reason does not apply because the basis for categorizing such a person as a *ramai* is due to the principle of *ani mehapeich b'chararah*, which according to the Gemara (Kiddushin 59a, immediately following the discussion cited above) forbids a person from taking an item away from someone else who has already begun to acquire it. However, the Nesivos notes that this principle does not apply in cases of a “*metzia*”, a lost object or where the merchandise was atypically cheap. Thus, since in the second case of the Rema taken from the Mordechai, the *shaliach* was attempting to capitalize on a sale and purchase cheap merchandise, the notion of a *ramai* does not apply and the *shaliach* is believed that he purchased the item or property for himself. The second reason also does not apply since the principle of *chazakah shaliach oseh shelichuso* does not necessarily dictate that Shimon use his own money to purchase an item for Reuven, which is in essence giving Reuven a loan. This is not something that we are to assume Shimon would do, as he may have changed his mind and decided not to lend him money. Rather, it only presumes that Shimon would use money given to him by Reuven to purchase an item for Reuven.

According to the explanation of the Nesivos, our scenario would seem to be more comparable to the case of the Mordechai. The buyer felt that earning a profit of a million dollars was an unusual circumstance and a tremendous opportunity. Therefore, the assumption that a person is not believed to engage in an act of deceit would not apply here since it is not deceitful to capitalize on such a potential profit. Plus, the assumption that the *shaliach* performed his *shelichus* is not relevant when using his own money to make the purchase.

However, the Taz offers a second resolution to the contradiction. According to the Taz, the Mordechai refers to a case where Reuven did not have sufficient money of his own to make the purchase. For this reason, he asked

Shluchin

PART I

Rav Boruch Meir Levin, Dayan at the Bais Havaad

A TRANSCRIPTION OF THE YORUCHA CURRICULUM WEEKLY SHIUR VIDEO

THE DISPUTE:

Two individuals decided to engage in a joint real-estate venture together. They wished to purchase an apartment building with the following division of responsibilities: One of the partners would focus on finding a suitable piece of property, negotiating with the seller, and dealing with the bank and the attorneys ("the buyer"), while the other would deal with investors and managing the property following the purchase ("the manager"). They found a building, evaluated it together, and came to an agreement with the seller but did not yet sign a contract. Each of them performed their responsibilities as they had agreed to; the buyer negotiated a deal with the seller and worked on securing financing, while the manager attempted to find different vendors to service the property following the sale and potential investors.

At one point during this period, the manager was not able to reach the buyer for several weeks. He later discovered that the buyer had gone ahead with the signing of the contract alone without informing the manager. Soon after, he found a third party who was willing to pay one million dollars more for the property than the buyer had agreed to. This third party then paid the buyer one million dollars to transfer the contract to his name. The buyer now claimed that although he had originally agreed to engage in the venture together with the manager, he later decided to follow through with the sale on his own. As a result, he argued that he only owes the manager a small amount for the work he had done up to that point, but the rest of the million dollars he received from the third party belonged entirely to him. The manager, on the other hand, claimed that the million dollars should be split equally between them since the buyer had signed the contract on behalf of the partnership.

A CLASSIC CASE OF A SHALIACH THAT CHANGES HIS MIND?

To determine the halacha in this dispute, we need to analyze some of the relevant principles within Hilchos Shluchin. According to the Gemara Kiddushin (59a) and the Shulchan Aruch (C.M. 183:2), if a *meshale'ach* (sender) gives money to a *shaliach* (messenger) to purchase an unspecified piece of real estate but the *shaliach* proceeds to purchase it with his own money, the sale is valid and the *shaliach* owns the item or property. However, the *shaliach* is considered a *ramai* (cheater) because he purchased it for himself after agreeing to do so for the *meshale'ach*. In our case as well, the buyer claimed that he decided to purchase the property alone before signing the contract and used his own money for the purchase. If this is correct, then he owns the property and the profit of one million dollars belongs to him, though he is considered a *ramai*. However, if he signed the contract on behalf of the partnership that he had established with the manager, then he may not later claim that he is the sole owner, as the property belongs to the partnership.

INSTRUCTIONS TO PURCHASE A SPECIFIC PROPERTY: THE OPINION OF THE REMA

The Rema (based upon the opinion of the *Ran*) comments on the ruling of the Shulchan Aruch that if the *meshale'ach* instructed the *shaliach* to buy a specific piece of property, the *halacha* is different. Since a *shaliach* who is instructed to purchase a specific property on behalf of another and then purchases it for himself has engaged in a serious act of deceit, we do not accept his claim that he would do so. Instead, we assume that he in fact bought it for the *meshale'ach* and he must transfer ownership to him. If we apply the same logic in our case, which indeed is also a case of purchasing a specific piece of property, then we would say that the buyer is not believed to say that he changed his mind and purchased the property for himself since that constitutes an act of deceit. Rather, we would assume that he purchased it for both partners equally and they would need to split the profit.

Shluchin

PART I (CONTINUED)

Rav Boruch Meir Levin and Rav Yosef Dovid Josilowsky, Dayanim at the Bais Havaad

A TRANSCRIPTION OF THE YORUCHA CURRICULUM WEEKLY SHIUR VIDEO

Shimon to purchase it for him with his own money and Reuven would repay him later. In such a case, then, Shimon is not considered a true *ramai* (though he is guilty of tricking Reuven and not informing him of his plans beforehand), because Reuven was unable to purchase the merchandise on his own in any case. According to the Taz, in our scenario the manager may have been able to purchase the property on his own if the buyer had informed him that he did not wish to lay out the money. If so, then it is more comparable to the first ruling of the Rema, and the buyer would still have to split the profit.

The Bach proposes a third answer to the contradiction. In the first case, the terms of the agreement were clear and the *shaliach* did not follow them. For this reason, we do not believe that he engaged in such an act of *rama'us*. In the case of the Mordechai, though, the terms of the agreement were not clearly agreed upon and therefore we believe Shimon when he says he intended to purchase it for himself. According to this answer, our scenario may possibly have been similar to the first ruling of the Rema, since the buyer and manager did have some working framework and agreement (though the extent of the terms was not entirely clear), and the buyer would therefore likely be compelled to share his profits as he is not believed to claim that he purchased it for himself.

THE KEY TO THE PUZZLE: UNDERSTANDING THE MOTIVE

Up to this point, we have suggested that the halacha in the scenario with which we began depends upon which interpretation of the Rema is accepted. However, there is one final relevant point that may allow us to suggest that all opinions would agree to the halacha in this case. It is difficult to understand the first ruling of the Rema. By assuming that the *shali'ach* purchased the property for the *meshale'ach* because we do not believe that he engaged in an act of *rama'us* that he purchased it for himself, then if he refuses to transfer ownership to the *meshale'ach*, we are instead incriminating him with a worse crime: being a *gazlan de'oraisa* and a liar, since he clearly does not wish to give the property

over unless the *bais din* forces him to do so?? Rav Aharon Leib Shteinman in his sefer *Ayeles HaShachar* raises this question, and it is indeed a major difficulty with the opinion of the Ran and the Rema.

One answer that has been suggested is that the *shaliach* has a *chezkas haguf* (type of halachic presumption) that he was an upright, honest person until the latest possible time that he could have acted inappropriately, similar to the *chezkas haguf* that exists for a *mikvah* that it is kosher until the latest possible time that it was discovered to be *pasul*. Although the cases are not entirely similar, we do see that in our case we have a *chazakah* that the *shaliach* performed his *shelichus* or a *chazakah* that he would not act in an improper fashion, and yet we see that ultimately he did not act in that fashion.

Perhaps we can suggest that if we can identify a certain point in time when it is logical to assume that the *shaliach* changed his mind and decided to act improperly, then we can rely on such an *umdena* (assessment) in determining the halacha. Thus, in our case, it seems logical that the buyer freely admitted that he wanted a manager to partner with because he was not proficient in dealing with the daily upkeep of the building. However, as soon as he realized that he could earn a greater profit by reselling the property, he was no longer interested in retaining the manager as his partner. Until that point, we would not believe that he deviated from following the agreement, as the Rema says. But since he later refuses to allow the manager to receive half of the profit, we can assume that the change of heart took place at the time of the offer to purchase the property for a million dollars. If so, then it is logical to assume that when the buyer signed the contract to purchase the property, he did so on behalf of the partnership, and he only changed his mind when presented with the offer to purchase it from him. According to this, all opinions would agree that he must split the million dollars with the manager.

To watch the video or listen to the shiur given by the Dayan, visit:
www.baishavaad.org/yorucha-topics
Or signup to receive them via whatsapp: 732.232.1412

Summer Break 5781 (Special Edition)

- Tzedaka and Maaser - 8

Tishrei 5782 (Expanded Yom Tov Edition)

- Pruzbul and other Shemitah Topics

Winter 5782 - 1st Semester

- Loans and Guarantees - 2
- Collections and Bankruptcy- 2
- Ribbis Fundamentals - 3
- Heter Iska - 1
- Ribbis by way of Commerce -4

Winter 5782 - 2nd Semester

- Gerama, *Garmi*, Professional Advice & Malpractice- 4
- Brokerage - 2
- Lashon Hara in Business - 2
- Yichud and Gender Related Practices in the Marketplace -4

Nissan 5782 (Expanded Yom Tov Edition)

- Avoda Zara & Commerce - 4

Summer 5782 - When Things Don't Go As Expected:

- Bais Din - 4
- Peshara and Lifnim Mishuras Hadin - 2
- Arka'os - 2
- Partnership Dissolution - 1
- Employment Termination - 3
- Shabbos & Commerce - 4

PART IV Industry-Specific & In-Depth Supplemental Tracks

Choshen Mishpat Supplemental Track

- *Shomrim* and Fiduciaries - 4
- Shluchim and Agents - 4
 - Harsha'a and Power of Attorney
- *Mazik*, - 4
 - Adam *Hamazik*
 - Gerama and *Garmi*
 - Nizkei Bor
 - Mammon *Hamazik*
- Nizkei Shcheinim - 4
- Hashavas Aveida - 8
- Yerusha - 4
 - Wills and Trusts
 - Trustees and Executors
- Matana -4
 - al mnas lhachzir
 - Aino Mesuyam
 - Matana Temirta
 - Acharecha
- Arvus - 4
- Moda'ah and Lo Sachmod - 4
- Choshen Mishpat Concepts - 8
 - Shibuda D'Reb Nosson
 - Maamid Shloshton
 - Hefker
 - Nehne and Yored
 - Kofin al Midas Sedom

Real Estate Track:

- General Real Estate
- Bar Metzra
- Acquisitions and Ani Hamehapech
- Lo Sachmod
- Brokerage
- Landlord/Tenant
- Zoning Laws
- Rent Control and Evictions
- Fix and Flip
- Administrations and Boards

HealthCare Track:

- Shabbos and Yom Tov
- The Kosher Kitchen and Lifnei Iver
- Foodservice Arrangements
- Partnerships and Ownership Structure
- Ancillary Businesses
- Finance and Ribbis
- Nursing and Housekeeping
- The Halachic Home; Eruv, Mezuzah, Tevilas Keilim, and Medication
- Compliance and Fiduciary
- Hiring and Poaching

- Avodah Zara and Chukas Hagoyim Issues
- End of Life and Other Medical Matters

Finance and Ribbis Track:

- Introduction: Understanding Ribbis
- Ribbis of Non Jews and Mumar
- Foreign Currencies & Commodities: Se'ah Bese'ah Applications
- Corporate Lending & Borrowing
- Credit Unions - Ownership in Ribbis Entities
- Credit Unions: Paying Ribbis by Court Order
- Pesika: Deposits & Price Guarantees
- Tarsha- Paying for Credit & Early Bird Specials
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Non Jew's Loan
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Ribbis Loan
- Differentiating Between Expenses & Interest: Defining the Two
- Ribbis in Partnerships
- Ribbis in Contracts - Capital Calls and Late Fees
- Deal Syndication & the Real Estate Process From Negotiation to Closing
- Ribbis as a Knas: Fines & Penalties
- Purchasing Tax Liens and Mortgage Bundles
- Using a Purchased Item When the Sale was Reversed
- Selling Conditional on Reversing the Sale
- Ribbis Responsibilities of Lawyers, Brokers, and Witnesses
- Review of Ribbis Fundamentals
- Hard Money Loans & Heter Iska - Kulo Pikadon; Chatzi Milve
- Heter Iska- The Approach of Reb Moshe Feinstein
- Heter Iska Klali and Loans Specified to be Al Pi Heter Iska
- Ribbis Mukdemes - Ribbis MeUcheres
- Ribbis Devarim
- Defining Ribbis: Gifts, Favours and Charitable Donations

Core Curriculum

(subject to change)

PART I Business Halacha Fundamentals

Elul 5780

- Dina D'malchusa Dina- 2*
 - › Obligation to Adhere to Civil Law
 - › How Civil Law Impacts Agreements Between Two Parties
- Common Business Practice & Minhag Mevatel Halacha - 2
 - › What Constitutes a Minhag
 - › How Minhag Impacts Employment, Tenancy, Partnerships and Real Estate Deals etc.

Tishrei 5781 (Expanded Yom Tov Edition)

- Business and Employment on Chol Hamoed

PART II Setting Up A Kosher Business

Winter 5781

- Introduction to Choshen Mishpat & Business Halacha -1

- Gezel - 3
- Gezel Akum, Ta'os and Mate' Akum -2
- Geneivas Da'as - 1
- Acceptable Marketing - 1
- Halachic Considerations of Corporate Gifting - 1
- Halachos of Employment -4
 - › Backing Out
 - › Where Backing Out Causes a Loss
 - › Working Pro Bono and Hiring Jewish
 - › Obligations of Employer and Employee
- Halachic Deals and Documents - 4
 - › Understanding Asmachta
 - › Agreements and Kinyan Devarim
 - › The Halachic "Agreement Validation" Clause
 - › Non-Competes and Non-Circumvent Agreements
- Partnerships & Corporations - 4
 - › Structuring
 - › Legal Entities and Trusts
 - › Management
 - › Divisions of Profits and Losses

Nissan 5781 (Expanded Yom Tov Edition)

- Corporate Chametz - The Issues and the Solutions
- Isurei Hana'ah

PART III Maintaining A Kosher Business

Summer 5781 - Commitments & Kinyanim

- Hasagas Gevul & Competition - 4
 - › Ani Hamehapech
 - › Ma'arufiya
- Kinyanim Expounded - 4
 - › Mechusar Amana
 - › Mi Shepara
 - › Situmta and Kinyanim of the Marketplace
- Ona'ah - 2
- Mekach Ta'os- 3

WEEKLY DEDICATIONS & SAREI ELEF

Mr. & Mrs. Michael Abramson - Los Angeles, CA

R' & Mrs. Chaim Gross - Lakewood, NJ

R' & Mrs. Saadia Zakarin - Monsey, NY

R' & Mrs. Yudi Hertzberg - Monsey, NY

R' & Mrs. Avrohom Kohn - Jackson, NJ

Rav & Mrs. Yechiel Becher - Monsey, NY

R' & Mrs. Yossi Wexler - Lido Beach, NY

R' & Mrs. Michael Reiser - Brooklyn, NY

Mr. & Mrs. David Yitzchaki - W. Hempstead, NY

R' & Mrs. Ephraim Ostreicher - Far Rockaway, NY

R' & Mrs. Yaakov Klein - St. Louis, MO

R' & Mrs. Ari Schwartz - Monsey, NY

Mr. & Mrs. Tzvi Meltzer - Kew Gardens, NY

R' & Mrs. Refoel Rockowsky - Monsey, NY

R' & Mrs. Yossi Bauman - Lido Beach, NY

Mr. & Mrs. Steve Milstein - Lido Beach, NY

R' & Mrs. Shimshon Bienstock - Los Angeles, CA

R' & Mrs. Dovid Bloom - Far Rockaway, NY

לזכות זיווג הגון בקרוב
אסתר שיינדל בת שלמית | ברכה אסתר בת דינה

R' & Mrs. Tzvi Rieder - Monsey, NY

R' & Mrs. Ahron Wolfson - Monsey, NY

R' & Mrs. Shumy Reichman, Brooklyn, NY

R' & Mrs. Avi Steinberg - Lido Beach, NY

Mr. & Mrs. Alex Berkovitch - Lido Beach, NY

SPONSOR YORUCHA

*& help disseminate this relevant
and engaging platform **for free***

TO THOUSANDS WORLDWIDE!

- ☐ Become a Yorucha Founder \$25,000
- ☐ Dedicate a Month of Yorucha \$18,000
- ☐ Dedicate a Ma'areh Mekomos Booklet \$12,000
- ☐ Yorucha Corporate Sponsorship \$10,000
- ☐ Ma'areh Mekomos Booklet Distribution \$5,000
- ☐ Single Topic Corporate Sponsorship \$2,500
- ☐ Sponsor a Week of Yorucha \$1,800
- ☐ Sarei Elef \$1,000

Donations can be made payable and sent to:
Bais HaVaad Halacha Center 105 River Ave. Suite 301 Lakewood NJ 08701
501c3 Tax EIN# 26-3711474

CURRENT YORUCHA CHABUROS

ATLANTA

Yeshiva Ohr Yisroel
Rabbi Chaim Friedman

BAL HARBOUR, FL

R' Yakov Tzvi Blejer
Rabbi Zelig Privalsky

The Sephardic Center
Rabbi Yair Massri

BALTIMORE

Khal Ahavas Yisroel Tzemach Tzedek
Rabbi Dovid Heber
Rabbi Mordechai Shuchatowitz
Rabbi Shaul Elchonon Sofer

Baltimore Community Kollel
Rabbi Ahron Muller

BELLE HARBOR, NY

Congregation Bais Yehuda
R' Dovid Semel

BOSTON

Congregation Chai Odom
Rav Dovid Moskovitz

BROOKLYN

Bais Aharon (Felder's)
Rabbi Heshy Wolf

Beis Hamedrash Of Flatbush
Rabbi Tzvi Yaakov Zolty
Rabbi Moshe Arieff

Flatbush Park Jewish Center
Rabbi Eli Moskovitz
Rabbi Yisroel Perelson

Magen Avraham
Rabbi Duvi Bensoussan
Rabbi Eliezer Elbaz

Yad Yosef Torah Center
Rabbi Eddie Kassir

CATSKILL REGION

Tamarack Hills - Ellenville
Rav Dovid Grossman

CHICAGO

Agudas Yisroel of
West Rogers Park
Rabbi Moshe Scheinberg

Bais Medrash Mikor Hachaim
Rabbi Mordechai Raizman

Shaarei Tzedek Mishkan Yair Rabbi
Reuven Gross
Rabbi Yishai Broner

CINCINNATI

Cincinnati Community Kollel
Rav Meir Minster

CLEVELAND

Beis Daniel
Rabbi Dovid Aron Gross

DALLAS

Congregation Toras Chaim
Rabbi Yaakov Rich

DETROIT

Lakewood Kollel
Rabbi Boruch Miller
R' Eli Blumenkehl

FAIRLAWN

Rabbi David Pardo

FAR ROCKAWAY

Khal Zichron Moshe Dov
Rabbi Ahron Stein

Sulitzer Bais Medrash
Rabbi Avrohom Hartman

Cong Kneseth Isreal, (White Shul)
Rabbi Motti Neuburger
R' Ahron Richman

GATESHEAD, UK

Rabbi Dov Oppenheimer

GIBRALTAR

Massias Hall
Rabbi Rafi Bitan

JACKSON

Khal East Veterans
Rabbi Baruch Issac

HOUSTON

Meyerland Minyan
Rabbi Menachem Bressler
Rabbi Shea Lazenga

LAKEWOOD

Bais HaVaad
Rav Dovid Grossman

Bais Medrash Ohev Yisroel
Dayan Shmuel Honigwachs
Reb Shaya Ellinson

Bais Medrash of Chestnut
Rabbi Yosef Greenfeld

Bernath and Rosenberg
Rav Baruch Fried
R' Yossi Schuck

Bitbean
Rabbi Aryeh Caplan
R' Ephraim Arnstein

Clearstream Chabura
Rabbi Yosef Fund
R' Yitzky Rosenbaum

Kehal Nachlas Yaakov
Rabbi Mayer Boruch Turin

Kehilas Heartstone
Rabbi Zecharia Wiesenfeld
Rabbi Avrohom Ellman

Madison Executive Offices
Rabbi Doniel Dombroff

Minyan Avreichim Sefaradi
Rav Ariel Ovadia

Ner Yisroel, Ridge Ave
Reb Shimshon Herz

The Shul at The Woods
Rabbi Chaim Yehoshua Schorr

Yeshiva Heichal Hatalmud
Rabbi Mordechai Horowitz
Rabbi Zvi Basch

LAWRENCE

Greater Five Towns
Chaburah (In Formation)

Yeshiva Gedolah Ateres Yaakov
Rabbi Yisroel Gold

LOS ANGELES

Bait Aaron Torah
Outreach Center
Rabbi Moshe Nourollah
R' Avraham Hirshberg

Kollel of LA
Rabbi Zalmen Frager

LIDO BEACH

Lido Beach Synagogue
Reb Yakov Lowinger

MARGATE

Young Isreal of Margate NJ
Rabbi Yankey Orimland

MINNEAPOLIS

Minneapolis Kollel
Rabbi Maeier Kutoff
Rabbi Binyomin Stoll

Yeshiva of Minneapolis
Rabbi Binyomin Stoll

MONSEY

Brisker Kollel
Rabbi Michoel Illes

Congregation Torah Ufila
Rabbi Moshe Langer

Haverstraw Community Chabura
Rabbi Tzvi Rubin

Khal Chaye Avraham
Rav Yechezkel Spitzer
Rabbi Eli Moskovitz

Monsey Night Kollel
Rabbi Yisroel Sapirstein
Reb Shimon Marlin

Zichron Yakov
Rabbi Yehuda Russack
R' Simcha Levi

NEW HAVEN

Kollel of New Haven
Rabbi Menachem Prescott

PHILADELPHIA

Philadelphia Community Kollel
Rabbi Yosef Prupas
Rabbi Yaakov Baum

QUEENS

Congregation Ohr
Bechor Halevi
Rabbi Chaim Schwartz

House of Torah
Rabbi Yosef Mosheyev
Rabbi Abo Zavulunov

RIVERDALE

Riverdale Kollel
Rabbi Michoel Ghermezian

SAN FRANCISCO

San Francisco Chabura
Rabbi Dan Tobali

SOUTH BEND

Midwest Torah Center
Rabbi Doron Lazarus
R' Simon Springer

ST. LOUIS

St. Louis Chabura
Rabbi Eliyahu Chaim Goldstone
Reb Yaakov Klein

STATEN ISLAND

Kehilas Niles
Rabbi Dovid Waldman

TORONTO

Kollel Ohel Yom Tov
Rabbi Chesky Weiss

THORNHILL

Ateres Mordechai
Thornhill Kollel
Rabbi Yosef Rothbart

Kollel Ohr Yosef
Rabbi Eli Kohananoo

WATERBURY

Yeshiva Ateres Shmuel
Rabbi Bernstein

WEST HEMPSTEAD

Beis Medrash of
West Hempstead
Rabbi Dov Greer

Young Israel of W. Hempstead
Reb David Felt
Reb Aaron Gershonowitz

WOODMERE

Aish Kodesh
Rabbi Yoni Levin

Kehillas Bnai Hayeshivos
Rabbi Shmuel Witkin

TO CREATE OR JOIN CHABURA CONTACT US

732.232.1412 888.485.VAAD(8223) #302 yorucha@baishavaad.org baishavaad.org/yorucha

JOIN THE YORUCHA INITIATIVE!

 888.485.VAAD(8223) #303

 yorucha@baishavaad.org

 baishavaad.org/yorucha

3 WAYS TO JOIN:

AS AN INDIVIDUAL

Join the national Yorucha chabura together!

Tap into the physical or digital resources via hard copies, web, email and/or whatsapp.

Connect with Bais HaVaad Dayanim and Poskim for any questions you may have, as well as arranging study sessions with a Dayan, setting up a chavrusa, and more.

AS A COMMUNITY

Set up or join a community or shul chabura

Reach out to organize a choshen mishpat chabura in your own shul.

AS A BUSINESS

Set up a Board Room Bais Medrash in your business

Mincha Learning In just 5 minutes a day, before or after Mincha, you can learn short, practical and insightful Business Halachos.

Weekly Lunch & Learn Join a deeper dive into the background of the halachos by understanding the sugya behind the halachos as well.